

684(075)

**LED LIECHTENSTEIN
DEVELOPMENT
SERVICE**

PREGĂTIREA CROITORULUI PENTRU ACTIVITATEA PROFESIONALĂ

MODULUL I

**SUPORT DIDACTIC MESERIA CROITOR
(CONFECTIONER ÎMBRĂCĂMINTE LA COMANDĂ)**

Tema 1

FORMELE DE ORGANIZARE A MUNCII CROITORULUI ȘI DOTAREA SPAȚIULUI DE MUNCĂ

Studiind această temă, vei fi capabil:

- să distingi formele de organizare a muncii croitorului;
- să descrii particularitățile designului atelierului de croitorie.

Croitoria este una dintre cele mai frumoase și nobile meserii care include procesul de transformare a unui material într-un produs vestimentar deosebit, croit și cusut exclusiv pentru o persoană. Este o meserie care datează încă din antichitate. Toate veșmintele se confecționau manual cu mare grijă, fiecare articol necesitând ore în șir de lucru. La începutul secolului al XIX-lea, revoluția industrială a venit cu mașina de cusut – invenție care a simplificat procesul de confecționare a îmbrăcămintei, fapt ce a contribuit la creșterea numărului de ateliere de croitorie. În anul 1860, Charles Frederick Worth, designer de origine engleză, a deschis un atelier privat de croitorie în Paris, având ca scop inițial încercarea de a împiedica copierea și imitarea modelelor originale ale creatorilor din acea vreme. Clientela bogată avea acces exclusiv la modelele sofisticate de îmbrăcămintă, care rămâneau a fi de unicat. Prin croielile lui excepționale, Worth a reușit să ridice croitoria la rang de artă.

Ca rezultat al progresului tehnic și al dezvoltării umane, îmbrăcămintea s-a transformat dintr-un simplu mijloc de protecție într-un obiect de înfrumusețare și de afirmare a personalității omului în relația sa cu cei din jur. Până în ziua de azi, în multe țări ale lumii, precum Anglia, Italia sau Franța, atelierele de confecționare a îmbrăcămintei sunt considerate un etalon al eleganței și al bunului gust. Astfel, pentru a beneficia de un costum sau de orice alt articol vestimentar personalizat, ar trebui să treci pe la croitor.

Cele mai renumite branduri de îmbrăcămintă și case de modă din Republica Moldova sunt: *Valentina Vidrașcu, Feodora, Sekana, Georgette, Ionel, Tricon, Brio, Iuvas, Vasconi, EHO – Evgheni Hudorjcov, Julia Allert, Mallena, Passer, O'Blanc*.

FORMELE DE ORGANIZARE A MUNCII CROITORULUI ÎN ATELIERUL DE CONFEȚII

Meseria de croitor (confeccioner de îmbrăcămintă la comandă) este una dintre cele mai artistice meserii, fiindcă îmbină pasiunea pentru frumos cu utilul, fapt care se manifestă în procesul de transformare a materialului într-un produs vestimentar inspirat, croit și cusut exclusiv pentru o persoană.

Din activitățile profesionale ale croitorului fac parte:

- comunicarea cu clientul și preluarea comenzii;
- elaborarea tiparului de bază și a construcției de model;
- croirea reperelor;
- pregătirea produsului pentru probă;
- efectuarea probei și ajustarea produsului la silueta clientului;
- confecționarea produsului;
- predarea comenzii.

Întreprinderile care oferă acest loc de muncă sunt atelierele de croitorie, firmele de textile și tricotaj. În dependență de numărul de angajați și experiența profesională, se disting trei forme de organizare a muncii croitorului în cadrul întreprinderilor de confecții:

- forma individuală;
- forma colectivă fără diviziunea muncii;
- forma colectivă cu diviziunea muncii.

Forma individuală de organizare a muncii este caracteristică întreprinderilor unde toate lucrările de confecționare a îmbrăcăminte (comunicarea cu clientul, primirea și înregistrarea comenzii, croirea materialelor, realizarea probelor, confecționarea produsului vestimentar și predarea produsului finit clientului) sunt efectuate de un singur croitor. Astfel, fiecare comandă va fi realizată de o singură persoană de la început până la sfârșit.

Forma colectivă de organizare fără diviziunea muncii presupune că în subordinea croitorului este o echipă de 5-6 cusători, care lucrează la confecționarea produselor comandate. Croitorul preia comanda, croiește și distribuie cusătorilor activitățile ulterioare de prelucrare a produsului. Croitorul este cel care verifică calitatea lucrărilor și consultă cusătorul la confecționarea produsului. Tot el este cel care predă clientului produsul finit.

Forma colectivă de organizare cu diviziunea muncii se referă la atelierele și fabricile de confecții, unde comenzile se fac prin intermediul unor puncte de recepție, iar îmbrăcăminte se confecționează centralizat. În acest caz, la confecționarea unui produs lucrează mai mulți croitori: unul lucrează în salon la primirea comenzii, altul – în secția de croire, iar altul – în secția de coasere.

Indiferent de forma de organizare a muncii în întreprinderile de confecții, croitorul trebuie să cunoască toate procesele de producție și să utilizeze metode de lucru eficiente la preluarea măsurilor, proiectarea și tehnologia de fabricație a produselor vestimentare.

ORGANIZAREA SPAȚIULUI DE MUNCĂ AL CROITORULUI

Organizarea corectă a spațiului de muncă în atelierul de croitorie contribuie la utilizarea rațională a timpului de lucru, la creșterea productivității muncii și la asigurarea confortului psihologic atât al angajaților, cât și al clienților.

În funcție de activitățile executate de croitor, locul de muncă este divizat în următoarele zone:

1. zona de recepție (destinată preluării comenzii, efectuării probei și predării comenzii);
2. zona de proiectare și croire (destinată elaborării tiparelor, șabloanelor și croirii reperelor);
3. zona de confecționare (destinată operațiilor de coasere manuală și mecanică, precum și operațiilor de tratament umidotermic).

În funcție de spațiul disponibil, zonele de lucru pot fi amenajate într-o singură încăpere sau repartizate pe săli separate, conform tipului de activități desfășurate (vezi fig. 1.1).

Zona de recepție (salonul) reprezintă spațiul unde croitorul realizează activități de lucru cu clientul, cum ar fi primirea și înregistrarea comenzii, preluarea măsurilor, realizarea probelor și predarea produsului finit clientului. Pentru amenajarea acestui spațiu se recomandă următoarele: masă pentru înregistrarea comenzii, măsurarea și verificarea calității materialelor; masuță-living pentru păstrarea revistelor de modă; fotolii pentru clienți; cabină pentru efectuarea probelor (dotată cu două oglinzi fixe și una mobilă, cuier pentru lucruri personale); suporturi pentru păstrarea pieselor vestimentare, pregătite pentru probă, sau a produselor finite; manechine; stelaje pe care se expun diverse materiale utilizate la confecționarea produselor vestimentare.

Zona de proiectare și croire este spațiul unde croitorul construiește tiparele și croiește reperele pentru produsul vestimentar. Această zonă va fi dotată cu o masă de croit cu următoarele dimensiuni: lungimea de 3,0-3,5 m, lățimea de 1,5-1,8 m și înălțimea 0,75-0,85 m. La dorință și în funcție de statura

croitorului, masa poate fi modificată cu ajutorul picioarelor reglabile. Masa poate fi completată cu sertare și polițe pentru păstrarea instrumentelor (panglică centimetrică, foarfece, cuțit de croit, rigle, florare, cretă/săpun de croitorie etc.), materialelor textile, și hârtiei. Pentru păstrarea șabloanelor și a pieselor vestimentare pentru probă, se instalează ștendere.

Zona de confecționare este divizată pe sectoare, în funcție de tipul lucrărilor efectuate la asamblarea îmbrăcăminte (confecționarea/coaserea și călcarea hainelor):

- spațiul pentru lucrările manuale, dotat cu masă, scaun cu înălțime reglabilă, suport pentru picioare, trusă cu instrumente/ustensile necesare și recipient pentru deșeuri;
- spațiul pentru lucrările mecanice, dotat cu mașină de cusut și scaun reglabil;
- spațiul pentru lucrările umidotermice, dotat cu fier de călcat, presă, calapoade, covoraș de cauciuc, pe care angajatul va sta în timpul călcării, presării sau aburirii reperelor vestimentare.

Toate zonele de lucru trebuie să fie confortabile, bine iluminate atât prin surse naturale, cât și suplimentare.

Figura 1.1. Un model de atelier de confecții

NORME SANITARE ȘI TEHNICE PRIVIND ORGANIZAREA SPAȚIULUI DE LUCRU

În vederea organizării corecte a spațiilor de lucru, se vor respecta următoarele norme sanitare și tehnice privind amplasarea utilajului și a mobilierului în spațiul disponibil:

- fiecărui croitor i se va repartiza un spațiu de lucru de 12 m^2 , iar fiecărui cusător – de 7 m^2 ;
- mesele de lucru trebuie amplasate la o distanță de cel puțin 1 m de la pereți și piloni;
- distanța dintre mașinile de cusut trebuie să depășească 0,6 m, iar cea dintre utilajul pentru tratamentul umidotermic și alte locuri de muncă trebuie să depășească 0,8 m;
- căile de acces și culoarele din incinta atelierului trebuie să fie de cel puțin 2 m lățime și menținute întotdeauna libere;
- orice spațiu de producere în care activează mai mult de 7 persoane trebuie să dețină două intrări/ieșiri cu acces liber.

Tema 1 FORMELE DE ORGANIZARE A MUNCII CROITORULUI ȘI DOTAREA SPAȚIULUI DE MUNCĂ

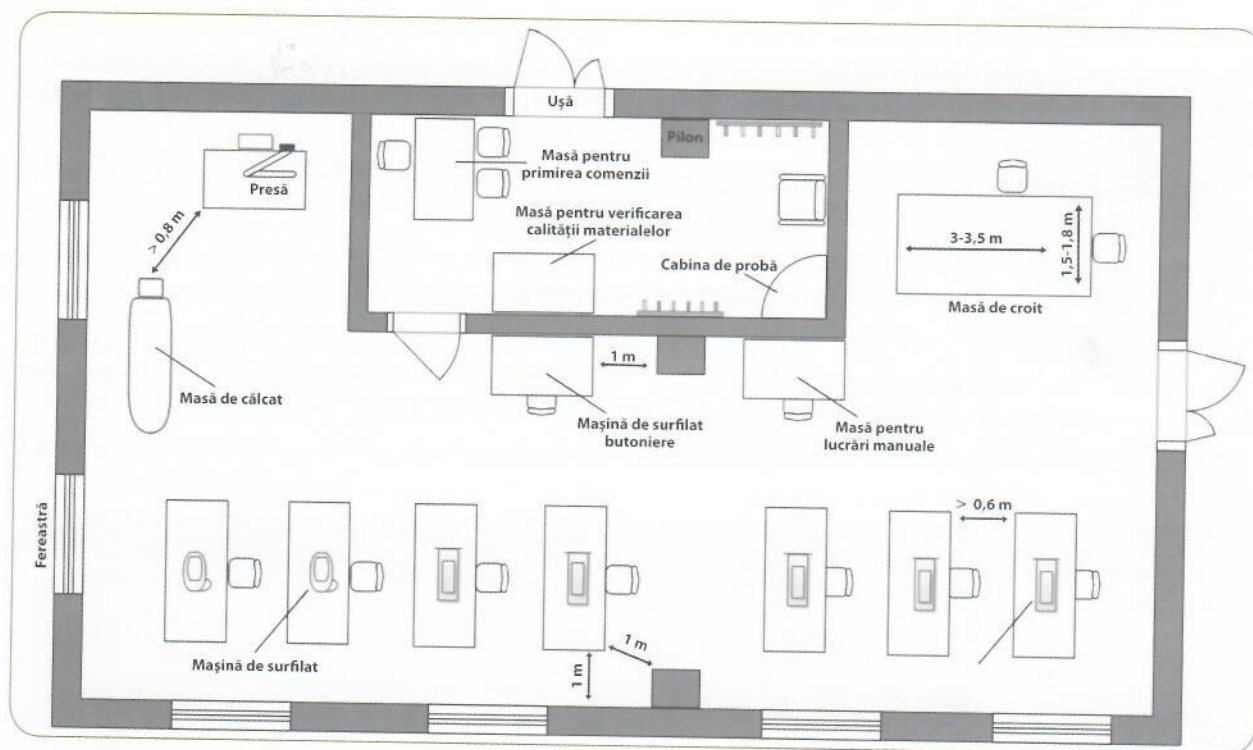

Figura 1.2. Planul unui atelier de croitorie

TEST DE AUTOEVALUARE

I. Precizați varianta corectă de răspuns:

1. În cadrul întreprinderilor de confecții se disting următoarele forme de organizare a muncii croitorului:
 - a. forma individuală fără diviziunea muncii; forma colectivă de lucru; și forma colectivă cu diviziunea muncii.
 - b. forma individuală; forma colectivă fără diviziunea muncii; și forma colectivă cu diviziunea muncii.
 - c. forma individuală; forma colectivă cu diviziunea muncii; și forma cooperativă cu diviziunea muncii.
2. Locul de muncă al croitorului trebuie să fie divizat în următoarele zone:
 - a. zona de recepție; zona de proiectare și croire; zona de ambalare și păstrare.
 - b. zona de achiziționare a materialului textil; zona de proiectare și croire; zona de confecționare.
 - c. zona de recepție; zona de proiectare și croire; zona de confecționare.
3. În zona de confecționare se execută următoarele lucrări de asamblare a îmbrăcăminte:
 - a. spațiu pentru lucrări de croială, spațiu pentru lucrări proiectare, spațiu pentru lucrări umidotermice.
 - b. spațiu pentru lucrări manuale, spațiu pentru lucrări mecanice, spațiu pentru lucrări umidotermice.
 - c. spațiu pentru preluarea măsurilor, spațiu pentru lucrări mecanice, spațiu pentru realizarea probelor.
4. Conform normelor sanitare tehnice privind amplasarea utilajului și a mobilierului în spațiul disponibil:
 - a. fiecărui croitor i se va repartiza un spațiu de lucru de 12m^2 , iar fiecărui cusător – de 7m^2 ;
 - b. fiecărui croitor i se va repartiza un spațiu de lucru de 14m^2 , iar fiecărui cusător – de 7m^2 ;
 - c. fiecărui croitor i se va repartiza un spațiu de lucru de 12m^2 , iar fiecărui cusător – de 8m^2 ;

Tema 1 FORMELE DE ORGANIZARE A MUNCII CROITORULUI ȘI DOTAREA SPAȚIULUI DE MUNCĂ

II. În coloana A sunt enumerate un șir de termeni de specialitate, iar în coloana B definiții ale acestora. Asociați cifrele din coloana A cu literele corespunzătoare din coloana B.

A. Termeni de specialitate	B. Definiții
1. Zona de confecționare	a. reprezintă spațiul unde croitorul realizează activități de lucru cu clientul – primirea și înregistrarea comenzii, preluarea măsurilor, realizarea probelor și predarea produsului finit clientului.
2. Zona de proiectare și croire	b. este spațiul unde croitorul construiește tiparele și croiește reperele pentru produsul vestimentar.
3. Zona de recepție	c. este spațiul unde croitorul execută diferite tipuri de lucrări pentru asamblarea îmbrăcăminte.

III. Notați în dreptul fiecărui enunț litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că este falsă.

1. Forma individuală de organizare a muncii este caracteristică întreprinderilor unde croitorul preia comanda, croiește și distribuie cusătorilor activitățile ulterioare de prelucrare a produsului.
2. Indiferent de forma de organizare a muncii în întreprinderile de confecții, croitorul trebuie să cunoască toate procesele de producție și să utilizeze metode de lucru eficiente la preluarea măsurilor, proiectarea și tehnologia de fabricație a produselor vestimentare.
3. Conform normelor sanitare tehnice privind amplasarea utilajului și a mobilierului în spațiul de lucru, distanța dintre mașinile de cusut trebuie să depășească 0,6 m, iar cea dintre utilajul pentru tratamentul umidotermic și alte locuri de muncă trebuie să depășească 0,8 m;
4. Conform normelor sanitare tehnice privind amplasarea utilajului și a mobilierului în spațiul de lucru, mesele de lucru trebuie amplasate la o distanță de cel puțin 0,6 m de la pereți și piloni.

IV. Ce formă de organizare a muncii croitorului o preferi? Argumentează-ți poziția.

V. Realizați sarcina de lucru propusă în Fișa de lucru 1.

GLOSAR

Presă – dispozitiv, mașină cu care se execută operația de presare asupra unui material.

Stelaj – mobilă formată din rafturi suprapuse, pe care se pot așeza diferite obiecte; etajeră.

ȘTIAȚI CĂ...

din
branduri de Moldova
www.dininima.md

În Republica Moldova există o platformă comercială unică pentru brandurile moldovenești, care își propune promovarea producătorilor autohtoni din industria ușoară – „Din Inimă: branduri de Moldova”.

Tema 2

SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA MUNCII

Studiind această temă, vei fi capabil:

- să distingi normele de securitate și sănătate la locul de muncă, precum și măsurile de reducere a factorilor de risc;
- să aplici regulile de sănătate și igienă individuală la locul de muncă.

NORMELE DE SECURITATE ȘI SĂNĂTATE ÎN MUNCĂ

În toate țările Uniunii Europene există o legislație care prevede un șir de măsuri pentru asigurarea securității și sănătății angajaților la locul de muncă. Aceasta se aplică în scopul protejării lucrătorilor de accidente la locul de muncă și de bolile profesionale, precum și în scopul acordării sprijinului pentru prevenirea riscurilor profesionale. În acest sens, fiecare angajator este responsabil de protecția și sănătatea angajaților din cadrul întreprinderii sale, de dotarea cu resurse necesare, de efectuarea evaluării riscurilor, de informarea, instruirea și consultarea lucrătorilor la acest subiect. Republica Moldova are o legislație privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, care este armonizată, în mare măsură, cu directivele europene.

Conform legislației în domeniul securității și al sănătății în muncă, angajatorul trebuie să îndeplinească un șir de cerințe minime pentru semnalizarea de securitate și/sau de sănătate la locul de muncă. Semnalizarea se referă la furnizarea de informații sau cerințe referitoare la securitatea și/sau sănătatea la locul de muncă, prin intermediul unui panou, a unui semnal luminos sau acustic, a unei comunicări verbale sau a unui gest-semnal, după caz. Fiecare întreprindere este responsabilă pentru ca această informație să fie cunoscută de toți angajații. De aceea, se vor desfășura lecții de instruire cu referire la subiectele protecției și securitatea muncii. Mai jos găsiți un set de semnale (fig 2.1 – 2.4) utilizate pentru a atrage atenția asupra pericolelor la locul de muncă, care transmit mesaje de interdicție, de avertizare, de obligativitate pentru adoptarea unui comportament specific, și de salvare sau de prim ajutor.

Figura 2.1. Panouri cu semnale de interdicție

Figura 2.2. Panouri cu semnale de avertizare

Figura 2.3. Panouri cu semnale de obligativitate

Figura 2.4. Panouri cu semnale de salvare

CERINȚE GENERALE DE SECURITATE ȘI SĂNĂTATE ÎN MUNCĂ (SSM)

Pentru a asigura securitatea la locul de muncă, trebuie respectate următoarele reguli de comportament:

1. Înainte de a începe activitatea de muncă, este necesar să se verifice starea tuturor echipamentelor de lucru, integritatea cablurilor de alimentare și a legăturii la centura de împământare. În cazul constatării anumitor defecțiuni de funcționare a echipamentelor de lucru, va fi anunțat conducătorul întreprinderii.

Se interzice utilizarea echipamentelor de lucru (mașinilor de cusut, fiarelor de călcat, preselor, cuțitelor de croit electrice etc.) în stare defectă!!!

2. Pentru evitarea accidentelor de muncă și evacuarea rapidă în situații excepționale, căile de acces și culoarele din incinta atelierului vor fi păstrate libere, fără a depozita în ele materia primă, produsele finite etc.
3. Lucrările de deservire/întreținere a echipamentelor electrice, precum și folosirea întrerupătoarelor de curent electric, se vor efectua doar cu mâinile uscate.
4. Pe toata durata efectuării activităților care necesită atenție sporită, lucrătorii vor fi atenți la operațiile pe care le execută, evitând discuțiile cu alte persoane, inclusiv la telefonul mobil.
5. La finele activității, în scopul evitării pericolului de incendiu, toate utilajele electrice se vor deconecta de la sursa electrică.

Este interzisă utilizarea cablurilor asamblate din mai multe bucăți sau cu stratul izolant deteriorat!!!

6. Conectarea/deconectarea utilajului la rețeaua electrică se va efectua cu ajutorul fișei de curent.

Deconectarea se va efectua extrăgând fișa de curent cu o mână, cu cealaltă fixând corpul prizei!!!

ORGANIZAREA EFICIENTĂ LA LOCUL DE MUNCĂ

Indiferent de zona de lucru și dotarea acesteia, spațiul de lucru trebuie să fie organizat cu respectarea unui șir de norme care asigură confortul și eficiența procesului de muncă. Mobilierul și utilajul tehnologic trebuie amplasate astfel încât instrumentele utilizate cel mai frecvent să se afle la distanța mâinii întinse (fig. 2.5). O astfel de amplasare permite reducerea efortului fizic, ceea ce contribuie, respectiv, la diminuarea oboselei și la menținerea stării de sănătate a croitorului. În timpul lucrului, este important să fie menținută o poziție naturală a corpului, ceea ce presupune următoarele: brațele și umerii sunt relaxați, palmele se odihnesc pe masa de lucru, formând în articulația cotului un unghi de 90° . La fel, unghiurile dintre axele brațului și antebrățului, între trunchi și coapsă, și între axele coapsei și gambei trebuie să fie egale cu 90° (fig. 2.6). Această poziție facilitează un consum minim de energie.

Figura 2.6. Poziția corectă la locul de muncă

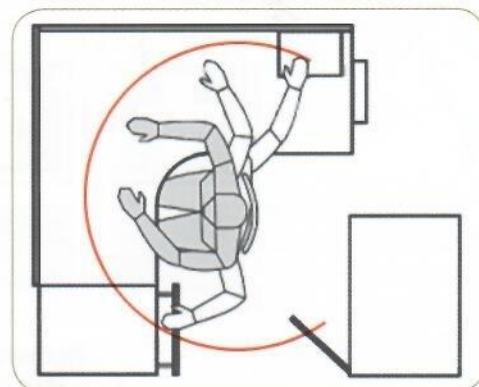

Figura 2.5. Organizarea locului de muncă

Ținând cont de faptul că foarte puține mese au o înălțime reglabilă, se poate opta pentru un scaun reglabil, ceea ce asigură o poziție corectă a mâinilor și picioarelor. În cazul efectuării lucrărilor manuale, se recomandă ca distanța dintre ochi și obiectul muncii să fie de 30-35cm. Picioarele se amplasează pe un suport special, pentru asigurarea poziției corecte a acestora.

Pentru realizarea lucrărilor la mașina de cusut, persoana trebuie să păstreze o poziție a corpului ușor înclinată spre mașină, iar distanța dintre ochi și obiectul de lucru să fie de 30-40 cm. Femeile vor avea părul protejat împotriva agățării de către componentele în mișcare ale mașinii. Măinile se țin pe masa de lucru, iar picioarele se poziționează pe pedala mașinii de cusut. Locul de muncă trebuie să fie bine iluminat cu ajutorul unei lămpi instalate la mașina de cusut.

REGULI DE IGIENĂ

Igiena este știința care se ocupă cu studierea mijloacelor de păstrare a sănătății și de prevenire a bolilor. Igiena stabilește măsuri practice care învață cum să prevenim îmbolnăvirile și cum să păstrăm sănătatea. Aplicarea în practică a principiilor și a regulilor de igienă contribuie la prelungirea duratei de viață a omului.

Mediul de lucru trebuie să corespundă anumitor norme igienice, care să asigure păstrarea sănătății și a capacității de muncă a lucrătorilor. Igiena individuală a muncii cuprinde trei elemente: igiena corpo-

Tema 2 SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA MUNCII

rală, igiena vestimentară și igiena alimentară. Toți angajații trebuie să respecte un șir de reguli de bază care țin de igiena personală:

- spălatul pe mâini;
- efectuarea dușului la ieșirea din tură;
- întreținerea mâinilor cu creme sau unguente;
- purtarea îmbrăcăminte potrivite, care pe timp de vară se recomandă a fi subțire și de bumbac, pentru a permite cedarea căldurii spre exterior, iar pe timp de iarnă – groasă, pentru a păstra căldura corpului;
- purtarea încălțămintei, care trebuie să fie subțire și lejeră vara, asigurând aerisirea picioarelor, și groasă iarna, pentru izolarea picioarelor și păstrarea căldurii;
- consumul de alimente de protecție, de tipul lapte sau derivate din lapte (pentru medii toxice) și apă (pentru medii calde).

Nerespectarea regulilor de igienă conduce la apariția bolilor profesionale: intoxicații, dermatoze, boli parazitare, boli infecto-contagioase.

TEST DE AUTOEVALUARE

I. Precizați varianta corectă de răspuns:

1. Pentru amenajarea spațiului de lucru se va respecta un șir de norme care asigură:
 - a. rapiditate și eficiența procesului de muncă
 - b. precizie și eficiența procesului de muncă
 - c. confort și eficiența procesului de muncă
2. În cazul efectuării lucrărilor manuale, se recomandă ca distanța dintre ochi și obiectul muncii să fie de:
 - a. 30-35 cm
 - b. 35-40 cm
 - c. 30-55 cm
3. Igiena individuală a muncii cuprinde următoarele elemente:
 - a. igiena corporală și igiena vestimentației
 - b. igiena corporală, igiena vestimentației, și igiena alimentației
 - c. igiena vestimentației și igiena alimentație

II. Completați enunțurile.

1. În timpul lucrului se va menține o poziție naturală a corpului: brațele și umerii sunt _____, palmele se odihnesc _____, formând în articulația cotului un _____.
2. Pentru realizarea lucrărilor la mașina de cusut, croitorul trebuie să păstreze o poziție a corpului _____ spre mașină, iar distanța dintre ochi și obiectul de lucru să fie de _____ cm.
3. Înainte de a începe activitatea de muncă este necesar să se verifice _____ tuturor echipamentelor de lucru, _____ cablurilor de alimentare și a legăturii la centura de împământare.
4. Lucrările de deservire/întreținere a echipamentelor electrice, precum și folosirea întrerupătoarelor de curent electric se vor efectua doar cu mâinile _____.

Tema 2 SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA MUNCII

5. Semnalizarea de securitate și/sau de sănătate se referă la furnizarea de informații sau cerințe referitoare la securitate și/sau sănătatea la locul de muncă, prin intermediul unui _____, un _____ luminos sau acustic, o comunicare verbală sau un gest-semnal, după caz.
- III. *Notați în dreptul fiecărui enunț litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că este falsă.*
1. Instrumentele utilizate cel mai frecvent trebuie amplasate la distanța mâinii întinse, ceea ce permite reducerea efortului fizic, respectiv a oboselii, și contribuie la menținerea stării de sănătate a croitorului.
 2. Fiecare angajator este responsabil pentru protecția și sănătatea în muncă din cadrul întreprinderii sale și pentru luarea măsurilor corespunzătoare, astfel încât să se asigure dotarea cu resurse necesare, efectuarea evaluării riscurilor, informarea, instruirea și consultarea lucrătorilor pe marginea acestui subiect.
 3. Pentru evitarea accidentelor de muncă și evacuarea rapidă în situații excepționale, căile de acces și culoarele din incinta atelierului vor fi păstrate libere.
 4. În scopul evitării pericolului de incendiu, la finele activității de lucru toate utilajele electrice se vor deconecta de la sursa electrică.
- IV. *Enumerați regulile de bază care țin de igiena personală. Cât de important este pentru fiecare lucrător respectarea acestor reguli? Argumentați răspunsul dvs.*
- V. *Examinați atent imaginea de mai jos și stabiliți mesajele transmise de panourile de semnalizare de securitate și de sănătate la locul de muncă.*

Tema 3

FUNCȚIILE ȘI CLASIFICAREA ÎMBRĂCĂMINTEI

Studiind această temă, vei fi capabil:

- să distingi funcțiile produselor vestimentare;
- să clasifici produsele vestimentare conform diferitor criterii.

FUNCȚIA PRODUSELOR VESTIMENTARE

Îmbrăcămintea reprezintă totalitatea de produse vestimentare purtate de om (lenjerie de corp, cămașă, rochie, sacou, ciorapi etc.), îndeplinind un spectru larg de funcții. În primul rând, este un mijloc de acoperire și protejare a corpului. Odată cu evoluția societății și progresului tehnic, vestimentația a căpătat un rol estetic și de afirmare a personalității. Funcțiile îmbrăcăminteii sunt cuprinse în două grupe:

1. funcții utilitare;
2. funcții informațional-estetice.

Funcțiile utilitare ale produselor de îmbrăcămintă se împart la rândul lor în:

- *Funcția de apărare*, care se referă la rolul de protecție a corpului față de acțiunea:
 - mediului fizic (electricitate statică, praf, supraîncălzire, apă fierbinte, substanțe toxice etc.);
 - mediului biologic (mușcăturile insectelor și rozătoarelor; acțiunea bacteriilor, ciupercilor, plantelor etc.);
 - mediului fiziologico-psihologic (suprasolicitări statice, dinamice, etc.);
 - mediului natural (radiația solară, ploi, vânt etc.);
 - mediului de producție (leziuni mecanice, lovituri, substanțe toxice, substanțe radioactive etc.).
- *Funcția fiziologico-igienică*, care vizează comoditatea îmbrăcăminteii, asigurând:
 - confortul (capacitatea de izolare termică, permeabilitatea la aer și vapori, capacitatea de absorbție a transpirației etc.);
 - libertatea mișcărilor;
 - rezistența la murdărie și electrizare.

Funcțiile informațional-estetice cuprind:

- *Funcția informațională*, care le comunică celorlalți informații despre:
 - persoană (profesia, gradul de cultură, starea socială, bunul gust, simțul estetic, nivelul de informare cu privire la modă etc.);
 - îmbrăcămintă (stil, originalitate, actualitate, mod de întreținere, producător etc.).
- *Funcția estetică*, care indică capacitatea îmbrăcăminteii de a înfrumuseța și a avantaja trăsăturile fizice deosebite ale persoanei. Astfel, această funcție se referă la:
 - corespunderea hainelor cu trăsăturile fizice ale persoanei;
 - acuratețea și precizia de confecționare și finisare a îmbrăcăminteii.

CLASIFICAREA PRODUSELOR VESTIMENTARE

Clasificarea îmbrăcăminte se face în funcție de mai multe criterii:

1) După **vârstă și sex**:

- îmbrăcăminte pentru sugari;
- îmbrăcăminte pentru copii;
- îmbrăcăminte pentru adolescenți;
- îmbrăcăminte pentru femei;
- îmbrăcăminte pentru bărbați.

2) După **destinație**:

- îmbrăcăminte de zi, concepută pentru utilizarea zilnică într-o varietate de condiții casnice și sociale (de exemplu, îmbrăcăminte pentru casă, lenjerie de corp, acoperământ pentru cap, mănuși, ciorapi);
- îmbrăcăminte de lucru, destinată protecției corpului de acțiunea factorilor nefavorabili care pot apărea la locul de muncă (de exemplu, protecția împotriva leziunilor mecanice, temperaturii ridicate, substanțelor radioactive, substanțelor toxice etc.). Piese de vestimentare care fac parte din această categorie sunt: halate, salopete, mănuși de protecție etc.
- îmbrăcăminte de sport, concepută pentru practicarea sportului, protejarea corpului uman de traume mecanice și favorizarea obținerii performanțelor sportive;
- îmbrăcăminte de ocazie, destinată unui eveniment deosebit sau festivități (de exemplu, nunta, cumetrie, bal de absolvire etc.).

Clasa îmbrăcăminte de zi este cea mai amplă și se divizează în următoarele subclase:

- ✓ **Îmbrăcăminte ușoară** – se confecționează din materiale subțiri și se poartă în special în perioada caldă a anului (de exemplu, bluze, cămăși, rochii, fuste, șorturi etc.).

Figura 3.1. Sortimentul de îmbrăcăminte ușoară

- ✓ **Îmbrăcăminte intermediară** – se confecționează din materiale de grosime medie și sunt destinate pentru sezonul primăvară-toamnă (de exemplu, jachete, sacouri, veste etc.).

Figura 3.2. Sortimentul de îmbrăcăminte intermediară

- ✓ **Îmbrăcăminte exterioară** – se confecționează din materiale groase și este destinată pentru perioada rece a anului (de exemplu, trenziuri, paltoane, pardesiuri, scurte, cojoace, haine de blană etc.);

Figura 3.3. Sortimentul de îmbrăcăminte exterioară

3) După anotimp:

- îmbrăcăminte pentru sezonul primăvară-toamnă;
- îmbrăcăminte pentru sezonul vară;
- îmbrăcăminte pentru sezonul iarnă;
- îmbrăcăminte pentru toate anotimpurile – lenjeria de corp.

4) După modul de sprijin pe corp:

- produse cu sprijin pe umeri (de exemplu, cămașă, bluză, sarafan, jachetă, trenzi, palton etc.);
- produse cu sprijin pe talie (fustă, pantalon, șorț etc.).

Îmbrăcăminte cu sprijin pe umeri reprezintă produsele vestimentare care acoperă partea superioară a corpului, cu suprafața de sprijin pe umeri, baza gâtului, proeminența toracelui și al omoplaților.

Îmbrăcăminte cu sprijin pe talie reprezintă produsele vestimentare care acoperă partea inferioară a trunchiului și picioarele, parțial sau total. Suprafața de sprijin este pe talie, pe proeminența abdomenului și cea a feselor.

5) După **materia primă** utilizată:

- îmbrăcăminte din țesături de bumbac;
- îmbrăcăminte din țesături de lână;
- îmbrăcăminte din țesături de mătase;
- îmbrăcăminte din țesături de in;
- îmbrăcăminte din țesături de cânepă;
- îmbrăcăminte din țesături din fibre sintetice;
- îmbrăcăminte din țesături din fire în amestec.

TEST DE AUTOEVALUARE

I. *Precizați varianta corectă de răspuns:*

1. După modul de sprijin pe corp, îmbrăcăminte se clasifică în:
 - a. produse cu sprijin pe umeri și produse cu sprijin pe talie
 - b. produse pentru sezonul primăvară-toamnă, sezonul vară și sezonul iarnă
 - c. îmbrăcăminte pentru zi, pentru lucru, pentru sport, pentru ocazie
2. Funcția estetică se referă la:
 - a. confortul, libertatea mișcărilor, și rezistența la murdărie și electrizare
 - b. acoperire și protejare a corpului
 - c. corespunderea hainelor cu trăsăturile fizice ale persoanei, acuratețea și precizia de confecționare a îmbrăcăminte

II. *Completați enunțurile.*

- a. Îmbrăcăminte pentru ocazie este destinată pentru un anumit eveniment _____, _____ (de exemplu, nuntă, cumetrie, balul de absolvire, etc.).
- b. Îmbrăcăminte intermediară se confecționează din materiale de grosime _____ și sunt destinate pentru sezonul _____.
- c. Îmbrăcăminte cu sprijin pe talie reprezintă produsele vestimentare care acoperă partea _____ a trunchiului și _____, parțial sau total.

III. *În coloana A sunt enumerate un șir de termeni de specialitate, iar în coloana B definiții ale acestora. Asociați cifrele din coloana A cu literele corespunzătoare din coloana B.*

A. Termenii de specialitate	B. Definiții
1. Îmbrăcăminte	a. se referă la comoditatea îmbrăcăminte, asigurând confort, libertatea mișcărilor, și rezistența la murdărie și electrizare.
2. Funcția informațională	b. destinată pentru protecția corpului față de acțiunea factorilor nefavorabili care pot parveni la locul de muncă.
3. Funcția fiziologico-igienică	c. reprezintă totalitatea de produse vestimentare care se îmbracă pe corpul uman.
4. Îmbrăcăminte de lucru	d. comunică celorlalți informații despre persoană și îmbrăcăminte.

ACTIVITĂȚI PRACTICE

- I. Priviți cu atenție imaginile de mai jos, în care sunt prezentate diferite destinații ale produselor de îmbrăcăminte. Precizați funcția principală a pieselor vestimentare, ținând cont de activitatea desfășurată în fiecare imagine prezentată; descrie funcțiile identificate.

Instruirea practică

Școală

Balul de absolvire

La ski

Transcrieți tabelul următor și completați rubricile menționate.

Imaginea/ Activitatea	Funcțiile îmbrăcăminte	Descrierea
1 - Instruire practică		
2 - Școală		
3 - Balul de absolvire		
4 - La ski		

Tema 3 FUNCȚIILE ȘI CLASIFICAREA ÎMBRĂCĂMINTEI

II. Priviți cu atenție imaginile de mai jos și clasificați îmbrăcămintea purtată în funcție de poziția lor față de corp.

A.

B.

- III. Identificați și descrieți produsele intermediare ale modelului A.
- IV. Propuneți produse intermediare și exterioare pentru modelul B și precizează funcția principală a pieselor vestimentare propuse.
- V. Realizați sarcina de lucru propusă în Fișa de lucru 2.

GLOSAR

Pardesiu – piesă vestimentară mai subțire decât paltonul, care se poartă, primăvara și toamna.

Permeabilitate – însușirea unui material de a permite trecerea prin el a unui lichid sau a unui gaz.

Trenci – pardesiu cu croială raglan, făcut dintr-o țesătură impermeabilă.

ȘTIAȚI CĂ...

Copiii erau îmbrăcați identic cu adulții până la mijlocul anilor 1800, când a apărut conceptul de *haine pentru copii*.

Tema 4

STILURI VESTIMENTARE ÎN MODĂ

Studiind această temă, vei fi capabil:

- să recunoști stilurile vestimentare de bază ale secolului al XX-lea;
- să identifice elementele de bază ale portului popular.

Conceptul de **stil** ocupă un loc important în confecționarea unor produse de îmbrăcăminte originale și sofisticate. Într-un sens larg, termenul **stil** definește expresia artistică a unei epoci, a unui popor, exprimată prin intermediul îmbrăcăminte, accesoriilor, machiajului, coafurii. În sens restrâns, **stilul** definește expresia artistică a unui singur designer vestimentar celebru, de exemplu, *Gabrielle Coco Chanel*, *Ives-Saint Laurent*, *Christian Dior*, *Donatella Versace*, *Giorgio Armani*, *Calvin Klein*. Prin intermediul stilului vestimentar adoptat, îmbrăcăminte capătă un rol de exprimare a personalității. Stilul comunică informații atât despre modul de viață, educația, valorile personale ale omului, cât și despre imaginea sau mesajul pe care vrea acesta să le transmită celorlalți despre sine. În acest context, croitorul trebuie să dețină o minimă cultură de modă și stil, care îl va ajuta să ofere și să confecționeze produse vestimentare originale, elegante și corespunzătoare trăsăturilor fizice și personalității clientului.

În moda secolului al XX-lea s-au format și s-au stabilit ferm următoarele stiluri vestimentare de bază: **clasic, romantic, sport, eclectic și folcloric**.

Stilul clasic (fig. 4.1) a început să se formeze la sfârșitul secolului al XIX-lea și s-a definitivat către anii '30 ai secolului al XX-lea. Îmbrăcăminte de stil clasic este elegantă, rafinată, modernă, are linii simple și curate, croială laconică. Hainele urmează linia corpului sau sunt fluide, niciodată mulate sau transparente. Stilul clasic se distinge printr-o gamă cromatică delicată, unde predomină culorile uni. Îmbrăcăminte se confecționează din țesături calitative, fine și nobile, cum ar fi lâna pură, mătasea, inul, precum și din țesături artificiale, asemănătoare la proprietăți cu țesăturile naturale.

Figura 4.1. Costume clasice pentru femei și bărbați

Vestimentația clasică nu se demodează niciodată, demonstrând că poate persista de-a lungul anilor. Din piesele-cheie fac parte jachetele, vestele, cardiganele, completate cu fuste stricte de diverse croieli, pantalonii clasici și fustele-pantaloni. Accesoriile caracteristice care completează îmbrăcăminte clasică sunt cravatele, eșarfele, pălăriile și accesoriiile „masculine” (butonii, acele pentru cravată etc.).

Stilul romantic (fig. 4.2) este unul dintre cele mai feminine și delicate stiluri vestimentare. Îmbrăcăminte se caracterizează printr-o combinație de culori liniștitoare, imprimeuri florale, buline sau forme neregulate. Hainele în acest stil au forme fluide, croieli care accentuează talia și decolteul, linii rotunjite, ornamente tip volănașe, volane, jabouri, dantele, broderii etc. Cele mai des utilizate materiale sunt țesăturile ușoare,

Figura 4.2. Rochii în stil romantic pentru femei

transparente, plastice (mătase naturală, șifon, catifea, viscoză), dar și țesăturile rigide care oferă volum (brocart, atlas, capron etc.). Gama cromatică variază de la culori deschise, pastelate, până la culori aprinse, saturate. Accesoriiile sunt delicate, dar extravagante: diamante, eșarfe de mătase, corsaje de flori, perle, bijuterii vechi, broșe.

Stilul sport (fig. 4.3) a început să se contureze la sfârșitul secolului al XIX-lea, când a apărut pentru prima dată îmbrăcămintea destinată practicării sportului. Aceasta se distinge prin capacitatea de a asigura libertatea mișcărilor, ceea ce a influențat liniile din vestimentația sport,

care pune accent pe confort și mai puțin pe silueta feminină și frumusețea ei. Este vorba de un stil sport elegant, ce reprezintă o ținută ideală pentru cluburi, nu neapărat pentru orele de antrenament sportiv.

Îmbrăcămintea în stil sportiv se produce, de regulă, din fibre naturale și în amestec (bumbac, in, lână, mai rar – mătase). Gama cromatică este foarte variată – culori aprinse, vii, contrastante. Pentru stilul sportiv este caracteristică și utilizarea furniturii „atractive”: buzunare aplicate, fermoare, capse, nasturi metalici, epoleți, centuri, fermoare cu dantură metalică etc. Piese-cheie: tricouri simple, salopete, rochii blazer, pantaloni largi cargo, pantaloni din jerse, hanorace, pantofi sport și balerini.

Figura 4.3. Îmbrăcămintea stil sport pentru femei (a) și bărbați (b)

Stilul folcloric a început să se manifeste în moda contemporană la începutul secolului al XX-lea, fiind inspirat din costumele tradiționale ale diferitor popoare. Principalele trăsături sunt simplitatea, croiala rațională, formele simple, dreptunghiulare și trapezoidale, precum și ornamentarea abundentă. Țesăturile utilizate au culori naturale, care depind de specificul național. Îmbrăcămintea în stil folcloric se completează cu accesorii tradiționale: bijuterii etnice, eșarfe, marames, diverse acoperăminte pentru cap, încălțăminte tradițională etc.

Grație tendințelor folclorice, în dulapurile moderne a intrat cu pas sigur o gamă largă de piese vestimentare, de exemplu, poncho-ul mexican, fusta scoțiană kilt, vestele și bluzoanele specifice tradițiilor orientale, centurile late cu șireturi, ia românească, bubu-urile africane, sabotii olandezi.

Portul Popular Românesc

Portul popular reprezintă unul dintre cele mai importante elemente culturale și istorice ale poporului nostru. Acesta a fost prezent în cele mai importante momente din viața fiecărui om de rând, atât în clipele fericite, dar și în cele mai grele momente. Costumul popular sublinia prin ornamente diferențele de vârstă, ocaziile și starea socială. Meșteșugul costumului popular era transmis din generație în generație, de la mamă la fiică. În trecut, fetele nu se măritau până nu știau să țesea și să brodeze costume populare.

Elementul primar al costumului popular (fig. 4.4) este *cămașa*, purtată atât de bărbați, cât și de femei. Este confecționată din pânză albă de bumbac, în sau borangic. În partea de jos, bărbații purtau *ițari*, în timp ce femeile purtau *fota* sau *catrința* – piese care acoperă corpul de la talie în jos. Ele se confecționau din lână curată sau lână cu fire de bumbac. Fota este formată din două bucăți de stofă care acoperă partea din față a corpului și pe cea din spate, fiind țesută cu dungi colorate orizontale. Aceasta era purtată mai mult de fetele tinere din satele moldovenești din nordul Moldovei și din regiunea Cernăuți, Bucovina. Mai răspândită și potrivită pentru toate vârstele, este *catrința* dintr-o singură bucată de țesătură dreptunghiulară (1,6 x 0,8 m), cu care femeia își acoperă corpul de la talie în jos. *Catrința* se prindea la talie cu o *chingă* lungă până la 3-4 m. În timpul sezonului rece, țăranii purtau peste aceste veșminte *sarica* și *bundița*, confecționate din piele de animale, și *căciula* specifică strămoșilor noștri daci.

Figura 4.4. Costum popular

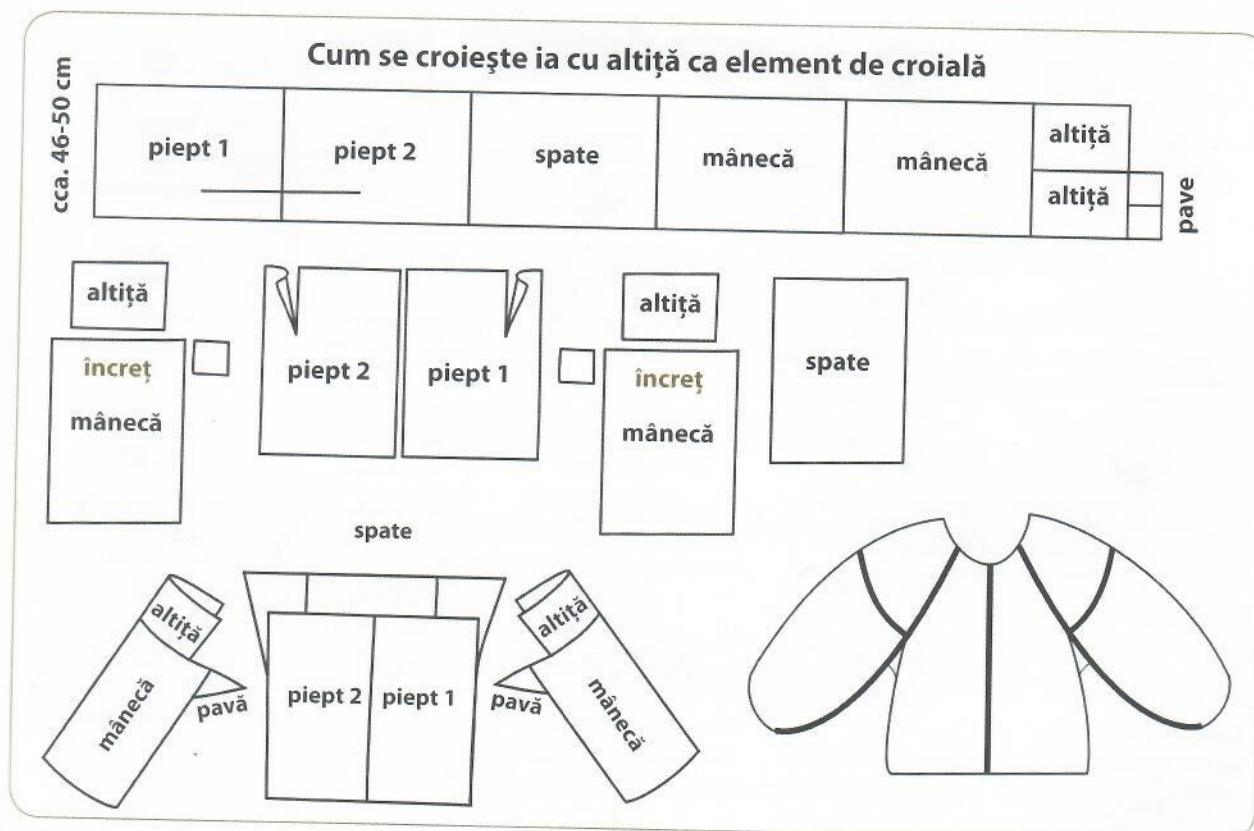

Figura 4.5. Croiala iei

Croiala cămășii constă din dreptunghiuri (pieptul, spatele, mânecile, fig. 4.5). Cea mai timpurie formă de cămașă a fost cămașa de tip tunică, croită de-a întregul, având numai o tăietură unghiulară, pătrată sau rotundă la gât. Cămașa avea mâneci lungi, se înfrumuseța la gât și jos la mâneci cu un desen geometric simplu sau vegetal stilizat. Partea de sus a cămășii, *piepții*, se făceau dintr-o țesătură mai bună și mai subțire, iar partea de jos, *poalele*, dintr-o pânză de cânepă sau in.

Figura 4.6. Elementele iei

Decorul iei este compus din următoarele elemente de bază (fig. 4.6): *alțița* (o bandă lată, bogat decorată pe mânecă, care este elementul definitoriu al modelului și nu se repetă în nicio altă parte a iei), apoi *încrețul* – o fâșie brodată de o singură culoare deschisă, cuprinsă între *alțiță* și *râuri* (benzi drepte sau oblice pe piept și mâneci), apoi *bibilurile* sau *cheițele* (cusături de îmbinare a bucăților de material). La națională este cea mai decorativă piesă vestimentară purtată de femeile de orice vârstă, fiind înfrumusețată prin diferite tehnici ale broderiei. Aceasta se broda îndeosebi „în cruciuliță” și mai puțin „neted pe fire numărate”, separând motivele decorative, vegetale sau geometrice, în segmente înguste, pe care se aplica broderia plină și netedă. Astfel, ia și fiecare element al ei – încrețul, alțița, râurile, ornamentele – sunt mesaje strămoșești, reprezentând istoria și povestea neamului nostru, pe care ar trebui să le putem descifra. Iile „cu spic” erau purtate la nunți. Alte modele cunoscute sunt cele cu garofiță, cu creasta cocoșului, dar și cu flori de măr, lalele, bujori, trandafiri, chiar și cu ghimpi, pe plan secund fiind modelele geometrice. Figura 4.7 prezintă un ghid al semnelor cusute pe iile tradiționale.

TAINELE SEMNELOR CUSUTE				
Coloana veșnicia; legătura între Cer și Pământ	Romb fertilitate, belșug, abundență, locul în care semințele prind viață	Unghi semnul vieții îndestulate, sensul de spre mai bine, sensul vieții	Cerc regenerarea, mișcarea fără de început și sfârșit	Soarele speranță, ordine, viață, bine și frumos, aduce lumină
Steluța steaua nordului, călăuzește și aduce noroc	Vârtelniță regenerare, schimbare, evolu- ție, anotimpurile, motorul ce ține lumea în mișcare	Ochiul veghează ca și soarele, să nu se întâmple nimic rău, apară de invidie și de deochi	Colții lupului apără de lup și de fiare sălbatice	Pasăre libertate, pasiune, vis, cer, infinit
Măini în șold semn de putere feminină, seducție, autoritate maternă	Pieptene separă binele de rău și protejează împotriva relelor nevăzute	Calea ocolită viața, drumul pe care il avem de parcurs, cu bine și rău, dar numai înainte	Sfăditele echilibru, contrariile atrag și nu pot exista unul fără celălalt	Miez de nucă semn de minte ageră și înțelepciune
Spicul/Pomul vieții natura; pâinea, pădurea, semne de viață, pace, belșug	Cocoș veghează ordinea lumii, trezind soarele, alungă spiretele rele	Cârligul ciobanului nimic nu se pierde, totul se schimbă, chiar poate ajunge de unde a plecat	Boboc frumusețe și proștepime, tinerețe și poftă de viață	Coarnele berbecului semn de forță masculină, de putere și energie

Figura 4.7. Tainele semnelor cusute

Tema 4 STILURI VESTIMENTARE ÎN MODĂ

În ultimul timp, costumul popular se bucură de o popularitate tot mai mare, fiind îmbrăcat nu doar la sărbătorile naționale, ci și la nunți, botezuri, festivități de importanță locală. Au apărut de asemenea sărbători care au drept scop promovarea bogăției valorilor tradiționale și a semnificației mesajelor încifrate în simbolurile care se regăsesc pe costumul tradițional. Astfel, începând cu anul 2013, *Ziua Universală a lei* se sărbătorește pe 24 iunie, odată cu Sânzienele. Aceasta a devenit în scurt timp un eveniment de semnificație globală, fiind sărbătorit în peste 50 de țări ale lumii. Începând cu anul 2015, Ministerul Culturii din Republica Moldova a desemnat a patra duminică a lunii iunie ca *Ziua Portului Popular*.

Portul popular, în special țesătura magică și croiala deosebită a iei românești, este și o sursă de inspirație pentru artiștii și designerii vestimentari din întreaga lume. Astfel, Yves Saint Laurent, în colecția sa din 1981, a lansat pe podium ia românească (fig. 4.8a), care a rămas până în prezent un punct de referință în creația designerului. Alte nume celebre, cum ar fi Jean-Paul Gaultier, Emilio Pucci, Dolce & Gabbana, Tom Ford, Alber Elbaz, au lansat colecții ce conțin motive tradiționale sau broderii din portul tradițional românesc (fig. 4.8b).

Colecția semnată de
Yves Saint Laurent, 1981

Colecția semnată de Tom Ford,
primăvară/vară 2012

Colecția semnată de
Valentina Vidrașcu, 2012

Figura 4.8. Îmbrăcăminte contemporană în stil folcloric

Ia a devenit o sursă de inspirație și pentru designerii români: Valentina Vidrașcu, Alina Bradu, Dorin Negrău și Sandra Galan. Creațiile vestimentare create de aceștia readuc în atenția publicului calitățile artistice ale iei, dar într-o variantă modernă. De exemplu, Valentina Vidrașcu a creat numeroase colecții inspirate de portul tradițional și simbolurile acestuia, prezentând femeia modernă, sigură pe ea, care apreciază detaliile lucrate manual și țesăturile fine. Colecțiile semnate de Valentina Vidrașcu promovează, de asemenea, piese vestimentare precum catrința, bundița, brăul din macrame, centura.

Destul de frecvent se face remarcată combinarea de diverse stiluri vestimentare, chiar contrastante uneori. În modă acest fenomen se numește tendință **eclectică/difuză** (fig. 4.9). Îmbrăcăminte în stil eclectic se distinge printr-un mix uimitor de culori, materiale și texturi. Există stiluri care se îmbină natural într-o ținută originală și sofisticată. De exemplu, îmbrăcăminte în stil clasic se

Tema 4 STILURI VESTIMENTARE ÎN MODĂ

combină organic cu cel romantic și sport. O bluză romantică îmbrăcată cu un costum cu linii stricte va înfrumuseța aspectul exterior al femeii și îi va scoate în valoare feminitatea. În același timp, nu va mai rămâne nimeni uimit de asortarea sacoului clasic cu blugi, pulover și maiou. Un asemenea complex poate fi recomandat pentru lucrul în oficiu, în cazul în care activitatea profesională nu deține un caracter oficial.

Figura 4.9. Eclectica în îmbrăcăminte

Cunoștințele despre stilurile de vestimentație și tendințele modei sunt indispensabile activității profesionale a croitorului. Acestea îi vor permite să recomande modele care vor corespunde armonios cu tendințele modei și personalitatea clientului.

TEST DE AUTOEVALUARE

I. Precizați varianta corectă de răspuns:

1. În moda secolului al XX-lea s-au format și s-au stabilit ferm următoarele stiluri vestimentare de bază:
 - a. clasic, romantic, sport, eclectică și folcloric
 - b. clasic, romantic, sport, dramatic și folcloric
 - c. clasic, romantic, urban, eclectic și folcloric
2. Elementul primar al costumului popular purtat atât de bărbați cât și de femei este:
 - a. bundiță
 - b. cămașă
 - c. catrință
- 3: Decorul iei este compus din următoarele componente de bază:
 - a. altița, încrețul, râurile, piepții
 - b. altița, încrețul, râurile, cheițele
 - c. altița, ornamentele, râurile, cheițele

Tema 4 STILURI VESTIMENTARE ÎN MODĂ

II. În coloana **A** sunt enumerate un șir de termeni de specialitate, iar în coloana **B** definiții ale acestora. Asociați cifrele din coloana **A** cu literele corespunzătoare din coloana **B**.

A. Termeni de specialitate	B. Definiții
1. Stil	a. se distinge prin îmbrăcăminte care asigură libertatea mișcărilor, confort și care accentuează mai puțin silueta feminină și frumusețea ei.
2. Stilul sport	b. este o bucată de țesătură dreptunghiulară cu care femeia își acoperă corpul de la talie în jos.
3. Catrință	c. reprezintă o bandă lată, bogat decorată pe mânecă care este elementul definitoriu al iei și care nu se repetă în nici o altă parte a ei.
4. Alțiță	d. se distinge prin simplitate, croială rațională, forme simple, dreptunghiulare și trapezoidale, și ornamentarea abundentă.
5. Stilul folcloric	e. reprezintă expresia artistică a unei epoci, a unui popor, exprimată prin intermediul îmbrăcăminte, accesoriilor, machiajului, coafurii.

III. Notați în dreptul fiecărui enunț litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că este falsă.

1. Îmbrăcămintea de stil clasic este feminină, delicată, are forme fluide, croieli care accentuează talia și decolteul.
2. Îmbrăcămintea de stil romantic este elegantă, rafinată, are linii simple și curate, care urmează linia corpului, croială laconică, niciodată mulate sau transparente.
3. Îmbrăcămintea în stil eclectic îmbină diferite stiluri într-o ținută originală și sofisticată și care se caracterizează printr-un mix uimitor de culori, materiale și texturi.
4. Costumul popular, prin ornamente, sublinia diferențele de vârstă, ocaziile și starea socială.
5. Ministerul Culturii din Republica Moldova a desemnat a doua duminică a lunii iunie ca Ziua Portului Popular.

IV. Elaborați o schiță de ie personalizată, consultând figurile 4.4 - 4.6.

V. Realizați sarcina de lucru propusă în Fișa de lucru 3.

GLOSAR

Chingă – Cingătoare de piele sau de pânză.

Gamă cromatică – ansamblu de culori într-o pictură, într-o ținută vestimentară etc.

Maramă – fâșie lungă de voal fin, cu care își acoperă capul femeile când se îmbracă în costum național (lăsând capetele să atârne până aproape de pământ).

ȘTIAȚI CĂ...

Cele patru mari capitale ale modei mondiale sunt New York, Londra, Milano și Paris. Fiecare dintre ele prezintă un show de modă de două ori pe an – în februarie și în septembrie.

Termenul *haute couture* este utilizat în descrierile ținutelor sau ale colecțiilor designerilor celebri. Stilul *haute couture* este protejat în Franța de lege și poate fi asociat colecțiilor marilor case de modă, care îndeplinesc un șir de condiții stricte. Casa de modă care își dorește o astfel de etichetă trebuie să dețină un atelier în Paris, unde să lucreze cel puțin 20 de angajați, și să organizeze anual două spectacole de modă. Ținutele prezentate trebuie să fie atât de zi, cât și de seară, și să nu fie într-un număr mai mic de 35. Hainele din aceste colecții nu sunt date spre vânzare în magazinele obișnuite, chiar dacă acestea aparțin casei de modă, ci în saloanele private, unde clientela este una exclusivă.

Tema 5

UTILIZAREA LIMBAJULUI TEHNIC GRAFIC

Studiind această temă, vei fi capabil:

- să cunoști simbolurile și normele necesare execuției grafice;
- să aplici simbolurile și normele în cadrul execuției grafice.

Desenul tehnic este reprezentarea grafică a unui sau mai multor obiecte, cu respectarea unor reguli și convenții stabilite în acest scop. Documentația tehnică servește la transmiterea noțiunilor tehnice necesare înțelegerii proceselor complexe de producție și la realizarea practică a unui obiect. Pentru executarea desenelor tehnice se utilizează *materiale de bază* (hârtia), *materiale auxiliare* (creioane, tuș, materiale pentru șters etc.) și *instrumente de desen* (rigle, echere, raportoare etc.).

Hârtia pentru desen se alege în funcție de utilizare:

- hârtie albă opacă, folosită pe fața netedă;
- hârtie de calc transparentă, folosită la reprezentarea desenelor în tuș;
- hârtie milimetrică opacă sau transparentă, folosită la reprezentarea unor diagrame sau a unor grafice, în creion sau tuș.

Creioanele pentru desen au minele din grafit cu diferite durități:

- creioanele cu simbolul B au minele moi;
- creioanele cu simbolul HB au minele semidure;
- creioanele cu simbolul H și F au minele dure.

Materialele pentru șters sunt guma și lama. Gumele folosite pentru desenele tehnice în creion trebuie să fie moi și să nu scâmoșeze hârtia. Pentru desenele tehnice în tuș se utilizează lama și guma, care trebuie să fie tare și aspră.

Principalele instrumente utilizate pentru executarea desenelor tehnice sunt:

- echerile;
- raportoarele, care sunt gradate cu 0° , 180° sau 360° ;
- trusa de compasuri.

Desenele tehnice se execută pe suporturi de diferite forme și dimensiuni. Formatele preferate sunt A0, A1, A2, A3 și A4 și au dimensiunile specificate în figura 5.1. Pentru formatele A2, A3 și A4 se trasează un chenar cu o linie continuă groasă la cel puțin 10 mm de la marginea hârtiei, iar pentru formatele A0 și A1 – la distanța de 20 mm. Desenul tehnic este prevăzut cu un indicator. **Indicatorul** este un tabel destinat identificării, exploatării și înțelegerii desenelor tehnice. Acesta este alcătuit din unul sau mai multe dreptunghiuri alăturate, care pot fi împărțite, la rândul lor, în rubrici unde sunt prezentate informații specifice despre desen.

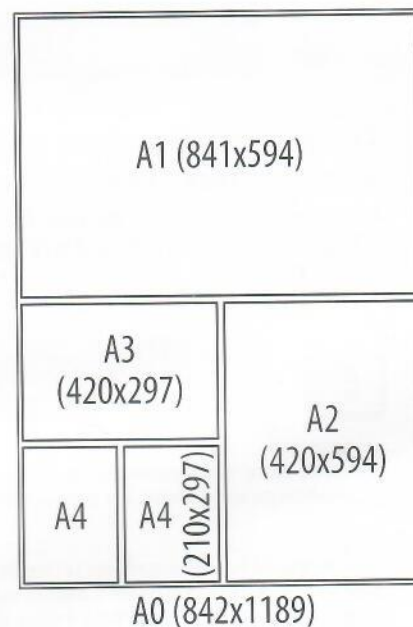

Figura 5.1. Dimensiunile formatelor

Tema 5 UTILIZAREA LIMBAJULUI TEHNIC GRAFIC

Zonele dreptunghiulare care formează indicatorul se grupează în:

- **Zona de identificare**, care cuprinde următoarele informații de bază:
 - codul de înregistrare a grupei (dreptunghiul **a**);
 - denumirea desenului (dreptunghiul **b**);
 - numărul de înregistrare sau de identificare a desenului (dreptunghiul **c**);
 - numele autorului desenului (dreptunghiul **d**).
- **Zona de informații suplimentare**, care pot cuprinde:
 - informații de ordin administrativ (denumirea instituției – dreptunghiul **e**; persoanele responsabile pentru desen și semnătura acestora – dreptunghiul **f** și; data elaborării și verificării desenului - dreptunghiul **i** și **j**);
 - informații indicative (scara – dreptunghiul **h**).

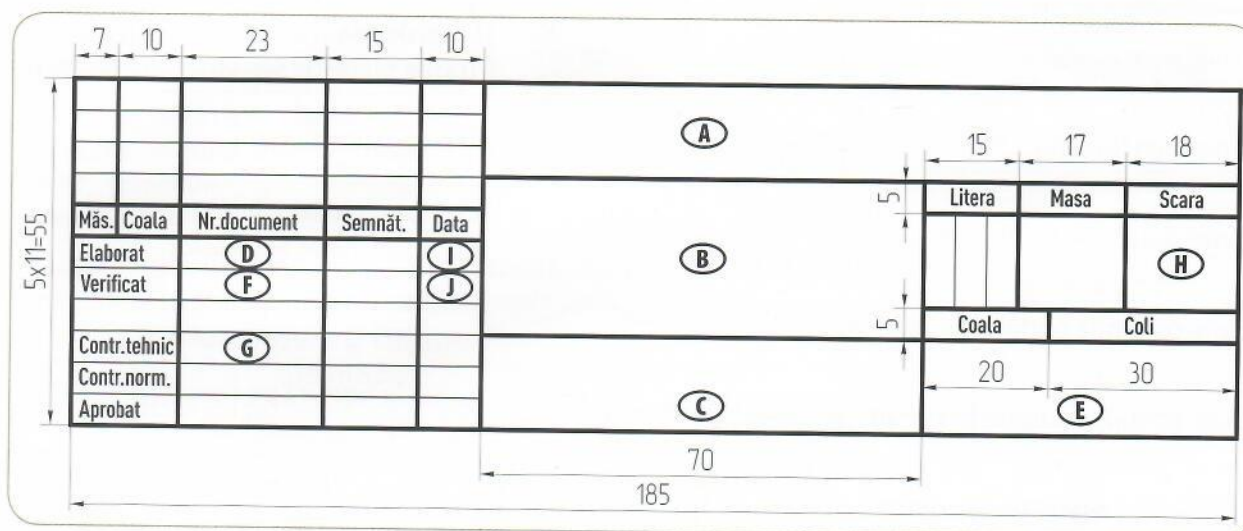

Figura 5.2. Exemplu de indicator

LINII UTILIZATE ÎN DESENUL TEHNIC

Pentru reprezentare și cotare, în desenul tehnic se folosesc mai multe tipuri de linii (tabelul 5.1), care diferă ca aspect și grosime. Liniile se clasifică în două clase: linii groase și linii subțiri. Grosimea liniei se alege din șirul de valori prezentate în tabelul 5.2.

Grosimea liniei (mm)	Linie groasă	2	1,4	1	0,7	0,5	0,35	0,25
	Linie subțire	1	0,7	0,5	0,35	0,25	0,18	0,13

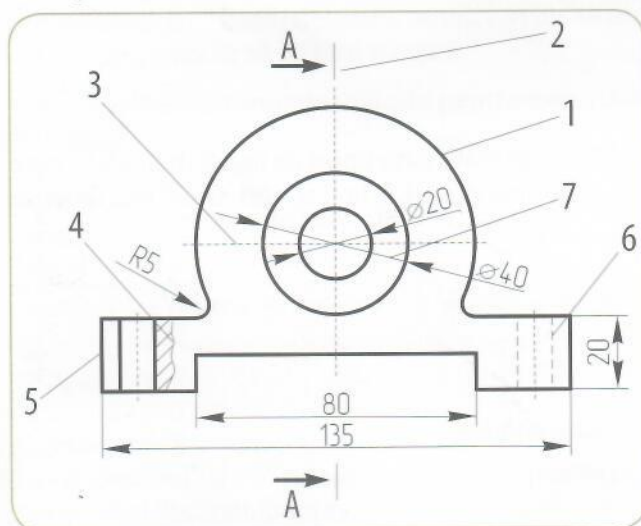
Tabelul 5.2. Valori pentru grosimea liniei de bază

Distanța minimă dintre liniile paralele nu trebuie să fie mai mică de 0,7 mm.

Denumirea liniei	Reprezentare	Exemple de utilizare
Linie continuă groasă		Contururi și muchii reale vizibile Conturul chenarului Secțiuni intercalate
Linie continuă subțire		Linii de cotă, linii ajutătoare, linii de inideație, hașuri, muchii fictive
Linie întreruptă groasă		Contururi acoperite Muchii acoperite
Linie întreruptă subțire		Contururi acoperite Muchii acoperite
Linie-punct subțire		Linie de axă Trasee plane de simetrie
Linie-punct mixtă		Trasee de secționare
Linie-două puncte subțire		Conturul pieselor învecinate Conturul inițial al pieselor
Linie continuă ondulată		Linia de ruptură pentru delimitarea vederilor și a secțiunilor
Linie continuă subțire în zigzag		Linia de ruptură pe desenele executate pe computer

Tabela 5.1. Tipuri de linii

Figura 5.3. indică modul de utilizare a diferitor tipuri de linii.

Figura 5.3. Utilizarea liniilor

- 1 – linie continuă groasă, pentru desenarea conturului vizibil al piesei;
- 2 – linie-punct mixt, pentru reprezentarea traseului de secționare;
- 3 – linie-punct subțire, pentru desenarea axei de simetrie;
- 4 – linie continuă ondulată, pentru linia de ruptură la delimitarea secțiunii;
- 5 – linie continuă subțire, pentru reprezentarea hașurii;
- 6 – linie întreruptă, pentru contururi acoperite;
- 7 – linie continuă subțire, pentru desenarea liniei de cotă.

REPREZENTAREA ÎN TRIPLĂ PROIECȚIE ORTOGONALĂ

Sistemul de proiecție reprezintă un ansamblu de elemente și metode care permit trecerea de la un spațiu cu un număr de dimensiuni la un alt spațiu, cu alt număr de dimensiuni. Pentru reprezentarea corpurilor (construcțiilor), se utilizează proiecțiile acestora pe diferite plane. Cel mai utilizat tip de proiecție este proiecția ortogonală, adică perpendiculară pe un plan ales de desenator. La reprezentarea în triplă proiecție ortogonală, se consideră trei plane de proiecție:

- planul de proiecție așezat în poziție orizontală [H];
- planul de proiecție așezat în poziție verticală [V];
- planul de proiecție așezat perpendicular pe celelalte plane de proiecție [W].

Aceste trei plane formează **triedrul de proiecție** (fig. 5.4a).

Prin rotirea planelor de proiecție în jurul axei O_x , respectiv O_z , proiecțiile punctului apar în plan (fig 5.4b).

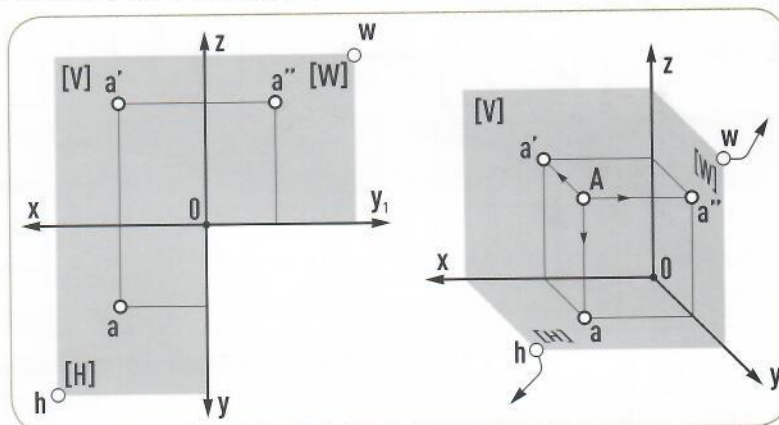

Figura 5.4. Triedrul de proiecție

Distanțele de la un punct din spațiu la fiecare dintre cele trei plane de proiecție se numesc **coordonatele punctului** (fig. 5.5). Acestea sunt:

- *abscisa* (x) – distanța de la un punct la planul lateral, notată Oa_x ;
- *depărtarea* (y) – distanța de la un punct la planul vertical, notată Oa_y ;
- *cota* (z) – distanța de la un punct la planul orizontal, notată Oa_z .

Reprezentarea în epură constituie prezentarea proiecțiilor de pe cele trei plane de proiecție pe plan vertical sau trecerea de la reprezentarea în perspectivă la reprezentarea în plan.

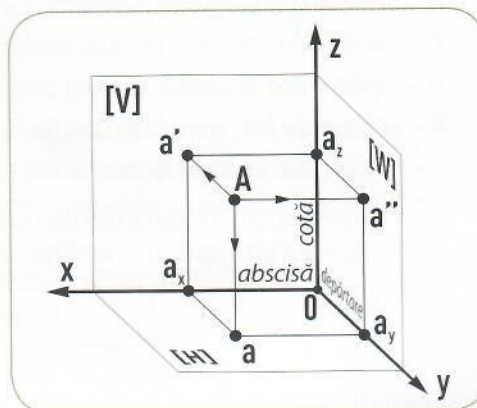

Figura 5.5. Coordonatele punctului

Obiectele au forme complexe și sunt alcătuite din corpuri geometrice simple. Indiferent din ce direcție sunt privite, obiectele nu pot fi văzute în întregime, deoarece nu se disting toate dimensiunile și formele exacte ale părților componente. De aceea, obiectul va fi reprezentat în proiecție ortogonală, pentru a avea o descriere completă și clară a formei și a dimensiunilor acestuia.

Obiectele compuse din mai multe corpuri geometrice se vor reprezenta pe mai mult de trei plane de proiecție. Modul de așezare a proiecțiilor unui obiect pe desenele tehnice poartă denumirea de **dispunere a proiecțiilor**. Piesa se așază în interiorul cubului de proiecție și se proiectează pe cele șase fețe, obținându-se șase proiecții (fig. 5.5). Se desfășoară cubul, după direcțiile indicate de săgeți în figura 5.6.

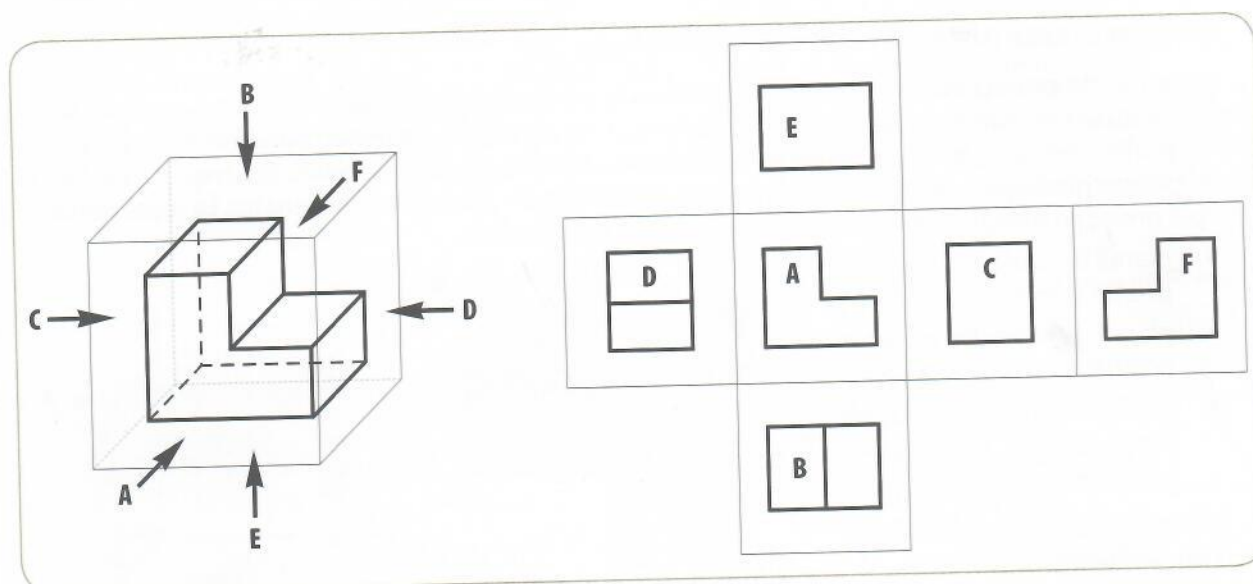

Figura 5.6. Dispunerea proiecțiilor

Denumirile proiecțiilor sunt:

- A – vedere din față** (vedere principală), pentru proiecția în vedere pe planul vertical din spate;
- B – vedere de sus**, pentru proiecția în vedere pe planul orizontal inferior;
- C – vedere din stânga**, pentru proiecția în vedere pe planul lateral dreapta;
- D – vedere din dreapta**, pentru proiecția în vedere pe planul lateral stânga;
- E – vedere de jos**, pentru proiecția în vedere pe planul orizontal superior;
- F – vedere din spate**, pentru proiecția în vedere pe planul vertical din față.

Suprafețele rezultate din intersectarea imaginărilor a planului de secționare cu obiectul de reprezentare se hașurează cu ajutorul unor linii de hașurare sau notări grafice, conform tabelului 5.3.

Material	Hașurare	Material	Hașurare
Țesătura de bază		Tricot	
Insertie termoadezivă		Căptușeală	
Căptușeală termoizolantă		Material auxiliar	

Tabelul 5.3. Hașurarea secțiunilor

Metoda corectă de desenare a liniilor de hașurare constă în trasarea cu linii continue subțiri, paralele, echidistante, înclinate la 45° spre dreapta sau spre stânga, dar în același sens pentru toate secțiunile care se referă la același obiect.

Se vor lua în considerație următoarele reguli:

- distanța dintre hașuri este constantă;
- liniile de hașură au aceeași grosime;
- liniile de hașură au aceeași grosime cu liniile de contur;
- liniile de hașură se trasează până în linia de contur;
- liniile de hașură nu depășesc conturul.

TEST DE AUTOEVALUARE

I. Precizați varianta corectă de răspuns:

- Creioanele cu mine semidure sunt simbolizate cu:
 - B
 - HB
 - H
- Formatul A4 are următoarele dimensiuni:
 - 420x594
 - 297x420
 - 210x297
- Conturul vizibile se trasează cu:
 - linie continuă groasă
 - linie continuă subțire
 - linie subțire ondulată
- Hașurile se trasează cu:
 - linie continue subțiri înclinate la 30° față de contur
 - linie-punct subțire
 - linii continue subțiri, înclinate la 45° față de contur

II. Notați în dreptul fiecărui enunț litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că este falsă.

- Desenul în proiecție ortogonală este reprezentarea în proiecție perpendiculară pe planul de proiecție.
- Formatul A3 are dimensiunile 210mmx297 mm.
- Cele trei plane de proiecție sunt paralele și formează triedrul de proiecție.
- Linia de ruptură se prezintă cu linie groasă ondulată.
- Indicatorul este un tabel care cuprinde informații referitor la identificare, exploatare și înțelegerea desene-
lor tehnice.

III. În coloana **A** sunt indicate elemente specifice proiecțiilor, iar în coloana **B** sunt înscrise notațiile acestora. Stabiliți legătura dintre elementele coloanei **A** cu cele ale coloanei **B**.

A	B
Plan vertical	W
Abscisă	V
Planul orizontal	x
Cotă	y
Depărtare	H
	z

IV. Realizați sarcinile de lucru propuse în Fișa de lucru 4 și în Fișa de lucru 5.

Tema 6

ELABORAREA SCHIȚEI DE MODEL

Studiind această temă, vei fi capabil:

- să schițezi modele, utilizând scheme proporționale;
- să schițezi elementele produselor vestimentare.

Printre competențele profesionale ale croitorului se enumeră capacitatea lui de a-și prezenta modelul prin schițe de model clare, convingătoare, ușoare de citit. Schița de model este o prezentare grafică a părții din față, din spate și a celei laterale a modelului, redată corect proporțional. La executarea schiței de model, se utilizează linii drepte și linii curbe (fig. 6.1). Linia curbă are forma de arc, încovoiată, care poate fi convexă sau concavă. Linia convexă are o suprafață rotunjită, formând o proeminență, iar linia concavă prezintă o adâncitură. Silueta corpului uman poate fi redată, în principal, prin linii curbe.

Pentru a elabora o schiță de model, se ține cont de următoarele elemente:

- **Forma corpului.** Corpul uman este alcătuit din aceleași părți, însă forma și dimensiunile lor variază considerabil de la un om la altul. Dimensiunile corpului se încadrează în următoarele categorii: petite (mignona), medie și înaltă. Ca rezultat, aceeași haină arată complet diferit, de exemplu, pe o persoană micuță și pe alta de înălțime medie. Echilibrat și frumos va fi perceput acel produs vestimentar, care se va adapta proporțional pe înălțime și va pune în evidență părțile deosebite ale corpului.
- **Proporțiile corpului.** Proporțiile corpului reprezintă relația de dimensiune dintre partea de sus a corpului (tors) și picioare, dar și de amplasarea taliei și înălțimea bazinului. Există mai multe combinații de proporții:
 - torsul lung și picioarele scurte (dă impresia de scund, chiar dacă persoana este de înălțime medie);
 - torsul scurt și picioarele lungi (dă impresia de înalt, chiar dacă persoana are înălțimea mică sau medie);
 - echilibrate (creează senzația de armonie între proporții).

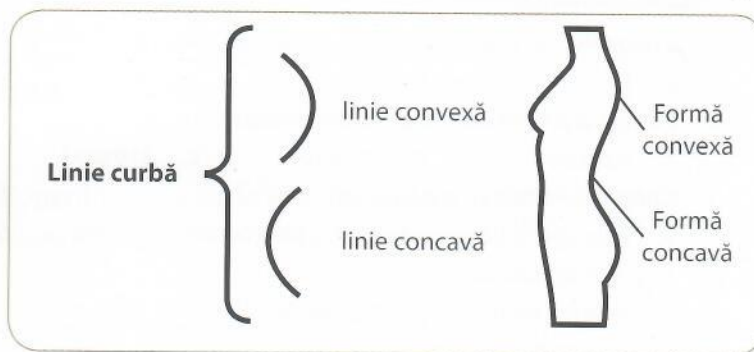

Figura 6.1. Liniile utilizate la desenarea schiței de model

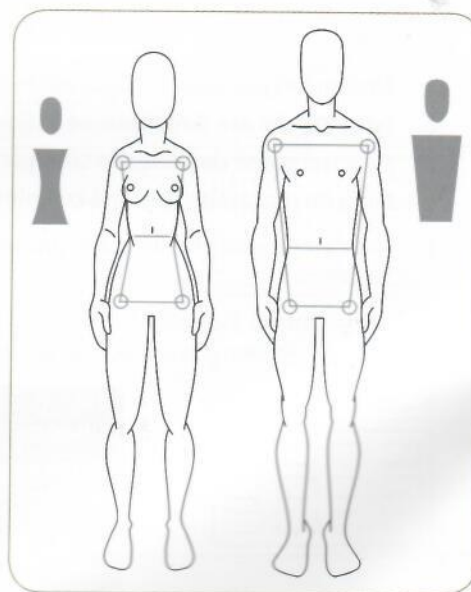

Figura 6.2. Silueta trunchiului masculin și feminin

Cel mai vestit cercetător al formei corpului uman a fost pictorul și savantul italian din epoca Renașterii, *Leonardo da Vinci*. Anume el este autorul „Secțiunii de aur”, care reprezintă proporțiile corpului uman, atât de importante în crearea unei armonii fizice. Una dintre cele mai populare unități de exprimare a proporțiilor corpului uman este înălțimea capului. Astfel, înălțimea corpului unui bărbat adult de vârstă medie va fi constituită din 7,5-8 lungimi de cap. Pentru bărbați înalți, lungimea capului constituie $1/8$ din înălțimea sa, iar a unui bărbat scund – $1/7$.

Proporțiile corpului masculin și feminin variază. Astfel, corpul masculin se caracterizează printr-un trunchi mai lung și mai lat, umeri mai lați decât șoldurile, picioare mai scurte decât în cazul corpului feminin. Femeile au bazinul mai lat, ceea ce înseamnă că linia șoldurilor la femei este cea mai lată parte a corpului, asociată cu o talie îngustă. La silueta feminină se evidențiază abdomenul și ovalul sânilor. Silueta trunchiului feminin se aseamănă cu o clepsidră, pe când a bărbatului – cu un trapez (fig. 6.2).

Pentru a elabora o schiță de model, se începe de la proiectarea conturului schematic al corpului, care să fie cât mai apropiat de realitate.

- Pentru desenarea schiței în poziție frontală, se trasează o linie axială (verticală).
- Linia axială se împarte în opt (opt și jumătate) segmente egale, numerotându-le de la 0 la 8.
- Între liniile 0 și 1 se desenează capul în formă ovală.
- Linia umărului (9) este trasată între linia 1 și 2 la o distanță de o treime din segment.
- Lățimea liniei umărului (9) este egală cu două lungimi de cap. Odată ce se determină lățimea liniei umerale, se desemnează punctele umerale 9 și 9'.
- Se conturează gâtul, lățimea căruia este egală cu un sfert din lungimea de cap.
- Din punctul de intersecție a liniei axiale și a liniei umerale (9), distanța se divizează în jumătate în ambele părți, formând punctele 10 și 10'. Din aceste puncte se trasează în jos două linii verticale până la linia bustului (2) și cu linia taliei (3) se formează punctele bustului (11 și 11') și respectiv punctele (12 și 12').
- Pentru a contura partea superioară a corpului (trunchiul), prin punctele umerale 9 și 9' se trasează o linie până în punctele 12 și respectiv 12'.
- Pentru obținerea lățimii șoldurilor, se trasează din punctele bustului 11 și 11' două linii verticale pe linia șoldurilor (4), conturând lățimea acestora, desemnată prin punctele șoldurilor 13 și 13'.

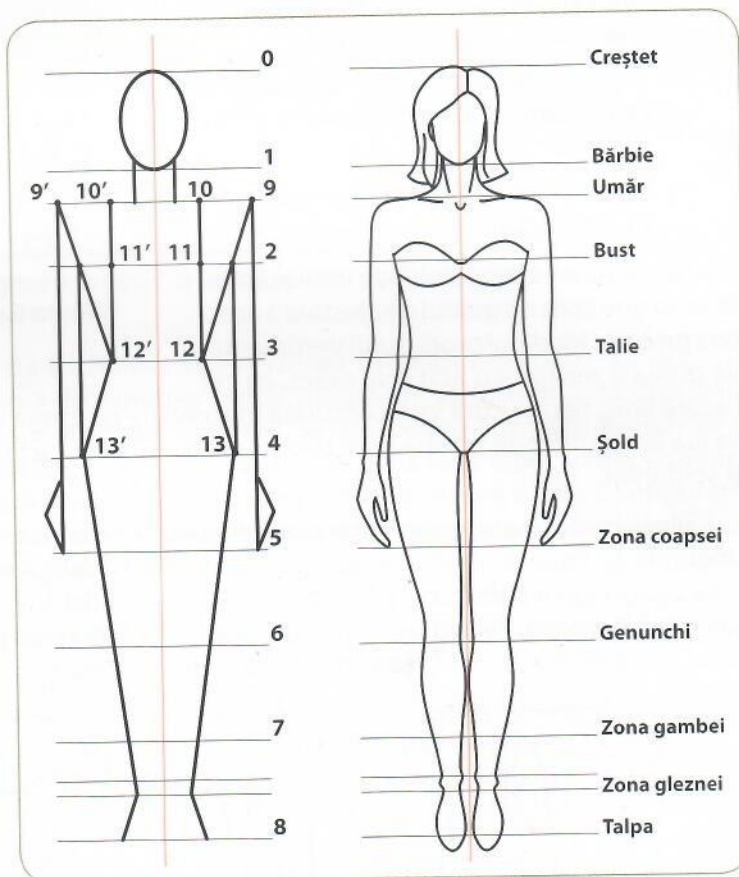

Figura 6.3. Schema proporțională a corpului feminin

- La schițarea piciorului se ține cont de principiul că lățimea tălpii este egală cu o treime din segment. Talpa se desenează schematic în forma unui trapez, care se unește prin linii cu punctele 13 și 13', obținându-se conturul picioarelor.
- La conturarea mâinilor se ține cont de principiul că lungimea mâinii ajunge la mijlocul coapselor. Din punctul 9 și 9' se trasează două linii verticale pe linia (5), astfel obținându-se conturul mâinilor.
- Pentru a desena palma, se ia în calcul faptul că aceasta este egală cu o lungime de cap.
- La final, conturul schiței se rotunjește cu linii ușoare.

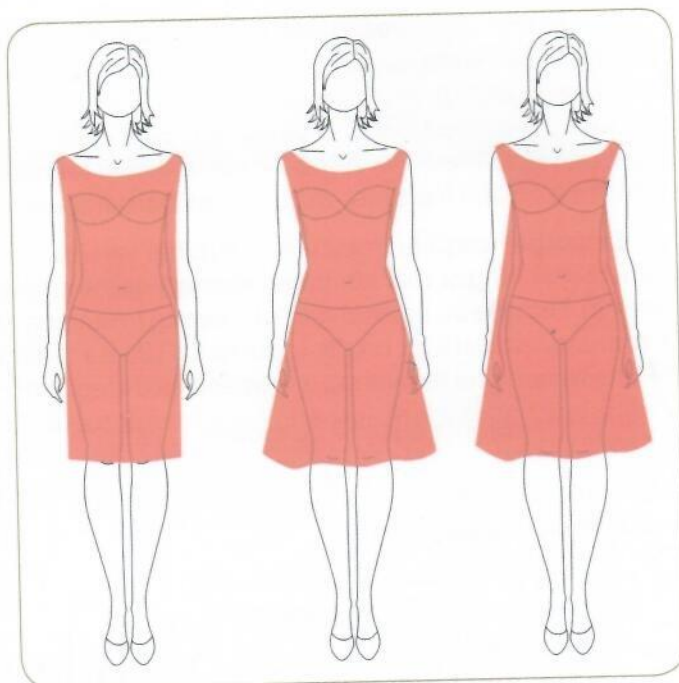

Figura 6.4. Siluetă dreptunghiulară; ajustată; trapez

La conturarea modelului de îmbrăcăminte se va ține cont de gradul de ajustare a acesteia pe corp. Modelul produsului vestimentar va putea fi realizat cu atât mai exact, cu cât fiecare linie, fiecare cută va fi conturată în corelație cu forma corpului uman și plasticitatea sa. Astfel, se va lua în considerare poziția punctelor și zonelor de contact între corp și haină la nivelul umerilor, taliei și șoldurilor.

Silueta produsului vestimentar poate fi redată prin aproximare cu o figură geometrică simplă: dreptunghiulară, dreaptă, ovală sau trapezoidală (fig. 6.4). Lungimea produselor variază. De exemplu, lungimea rochiei sau a paltonului poate fi mai sus de genunchi, la mijlocul genunchilor, mai jos de genunchi sau până la podea. Pentru jachetă, bluză sau vestă, lungimea poate fi mai sus de linia taliei, până la linia taliei, până la linia șoldurilor sau mai jos de linia șoldurilor.

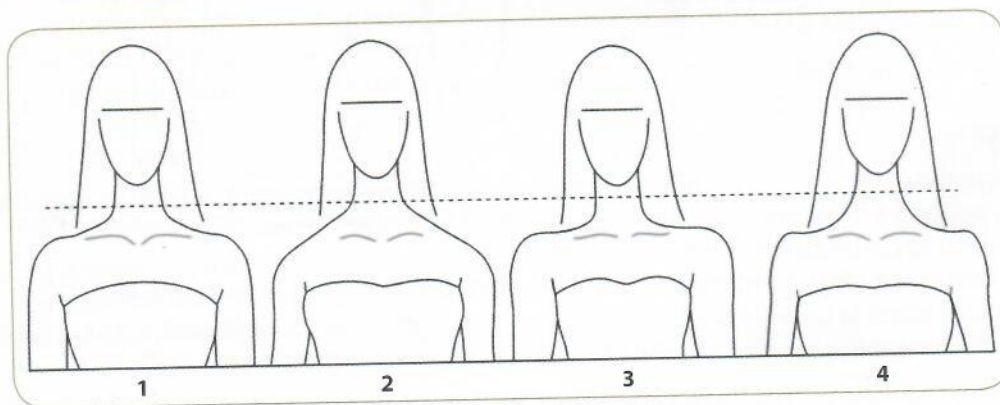

Figura 6.5. Tipurile de umeri

Umărul poate fi normal (fig. 6.5/1), coborât (fig. 6.5/2), drept (fig. 6.5/3), ridicat (figura 6.5/4).

Lățimea mânecii poate fi îngustă, medie, lată sau foarte lată, fiind trasată în funcție de model și preferința clientului. Lungimea mânecii poate fi scurtă, până la cot, trei sferturi sau lungă (fig. 6.6). Forma trecerii de la umăr la mânecă poate fi clasică (fig. 6.6 b,c), de croială chimono (fig. 6.6 a,f), de croială raglan (fig. 6.6 e), de formă voluminoasă a capului de mânecă (fig. 6.6 d).

Răscroiala gâtului poate fi cu guler (fig. 6.6 e,f) sau fără guler (fig. 6.6 d). La desenarea răscroielii gâtului, se atrage atenția la lățimea, adâncimea, forma răscroielii și dimensiunile gulerului. Sistemul de închidere poate fi cu nasturi, cârlige, fermoar etc.

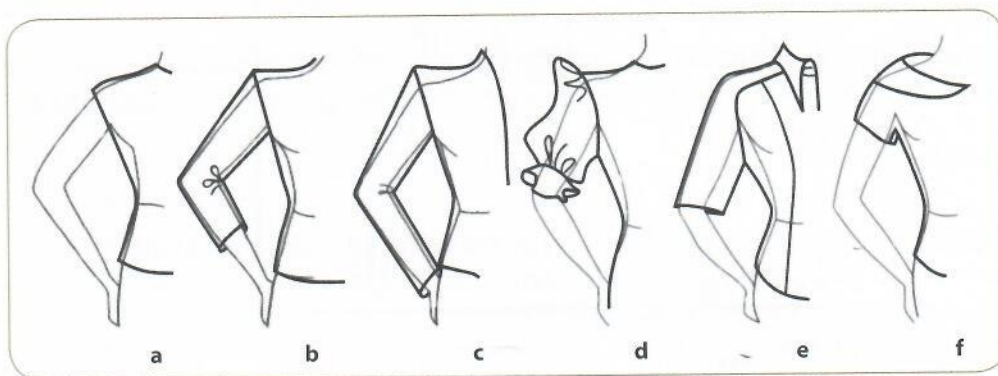

Figura 6.6. Tipuri de mâneci

Schițarea gulerului și a sistemelor de închidere se realizează în modul următor: se notează lățimea și forma cantului în raport cu linia de simetrie a feței (figura 6.7 a). Sistemul de închidere poate fi cu un rând sau două de nasturi, simetric sau asimetric. Se desenează poziția butonierelor și a nasturilor, pornind de la nivelul de bază al gâtului, al bustului sau de la linia taliei. În dependență de tipul gulerului (adâncitură), se trasează linia de răsfrângere a acestuia (figura 6.7 b). Configurația liniei de răsfrângere poate fi dreaptă sau rotunjită. Dacă este necesar, se trece pe desen nivelul de amplasare și lățimea cazurii gulerului (figura 6.7 c). Apoi se trasează conturul pelerinei și al colțurilor gulerului (figura 6.7 d).

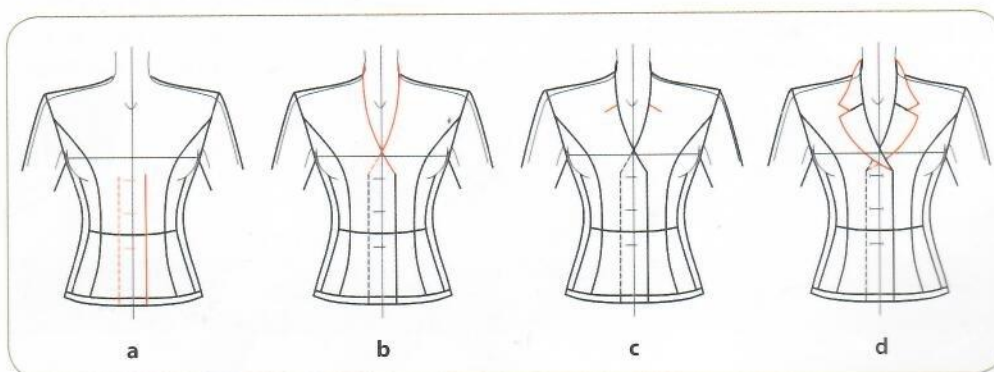

Figura 6.7. Schema desenării gulerului și a sistemului de închidere

Desenarea schiței se finalizează prin trasarea reperelor și a detaliilor mici, cum ar fi buzunarele, epoletii, chingile etc. Se trec apoi pe desen liniile specifice pliurilor și faldurilor. Prin dungi și umbre se evidențiază volumul modelului de îmbrăcăminte și textura materialului utilizat la confecționarea acestuia (fig. 6.8).

Tema 6 ELABORAREA SCHIȚEI DE MODEL

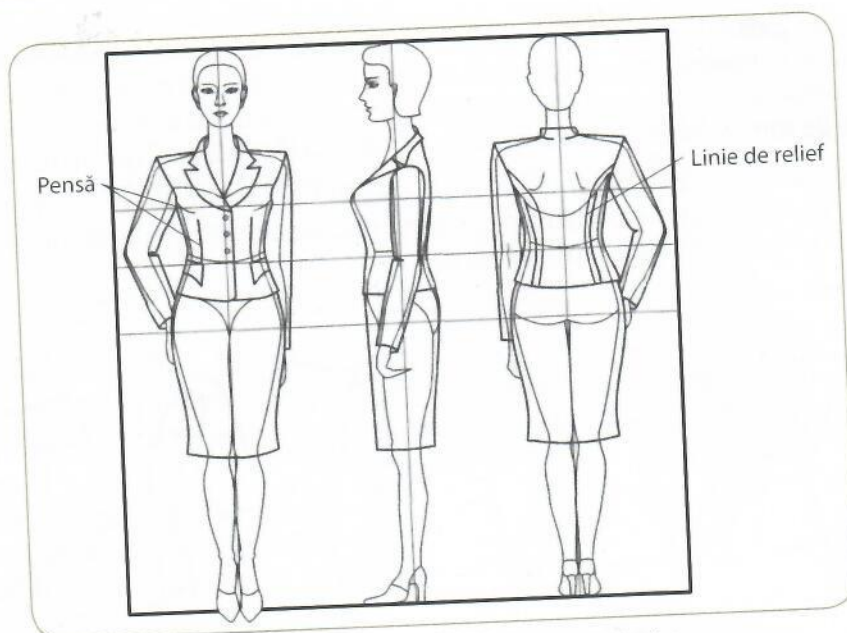

Figura 6.8. Schița de model de îmbrăcăminte

TEST DE AUTOEVALUARE

- I. Notați în dreptul fiecărui enunț litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că este falsă.
 - a. Linia concavă are o suprafață rotunjită, formând o proeminență; iar, linia convexă prezintă o adâncitură.
 - b. Pentru a elabora o schiță de model, se ține cont de forma și proporțiile corpului.
 - c. Una dintre cele mai populare unități de exprimare a proporțiilor corpului uman este lățimea palmei.
 - d. Corpul masculin se caracterizează printr-un trunchi mai lung și mai lat, umeri mai lați decât șoldurile, picioare mai scurte decât în cazul corpului feminin, care se caracterizează printr-un bazin mai lat, asociat cu o talie îngustă.
- II. Realizați sarcina de lucru propusă în Fișa de lucru 6.

GLOSAR

Cant – linia de terminație a piepților pe mijloc.

Cazură – linia de îmbinare dintre guler și rever.

Pelerină – partea răsfrântă, vizibilă a gulerului.

Rever – partea răsfrântă a unui produs de îmbrăcăminte, în prelungirea gulerului, de o parte și de alta a pieptului.

FOLOSIREA PROCEDEELOR COMPOZIȚIONALE

Studiind această temă, vei fi capabil:

- să identifice schemele cromatice la combinarea culorilor;
- să aplice diferite procedee compoziționale (amplasarea centrului compozițional, utilizarea liniilor diagonale, selectarea combinațiilor de culori).

COORDONAREA CULORILOR

Pentru a crea o ținută elegantă și atractivă din punct de vedere compozițional, este necesară căutarea celei mai potrivite forme, corespunzătoare unui corp proporțional. Există o varietate de procedee compoziționale care avantajează silueta, creând o ținută echilibrată și armonioasă. Coco Chanel afirma: "Moda este o arhitectură. Totul este o chestiune de proporții." Alegerea și combinarea culorilor materialului în procesul de confecționare a vestimentației poate fi un instrument de corectare a formei și conturului corpului, precum și un instrument valoros de înfrumusețare și înviorare a îmbrăcăminții confecționate. Hainele care conțin *culori deschise* creează o iluzie optică de mărire, iar cele de *culori închise* creează impresia de înălțare și subțiere. O ținută vestimentară prea monotona și rece din punct de vedere coloristic obosește, în timp ce varietatea excesivă a culorilor poate ruina ținuta.

Cu cât modelul unei piese vestimentare este mai simplu, cu atât mai multă importanță capătă coordonarea culorilor materialului. O armonie coloristică echilibrată poate fi:

- *monocromă* (o combinație de nuanțe diferite ale aceleiași culori);
- *policromă* (o combinație de mai multe culori).

Coordonarea culorilor se bazează pe principiul că culorile au asocieri naturale, care intensifică sau diminuează forța nuanței lor. Această regulă are la bază cercul cromatic (fig. 7.1), elaborat de către Johannes Itten, teoretician și pictor care s-a ocupat de studiul culorilor. Cercul cromatic cuprinde:

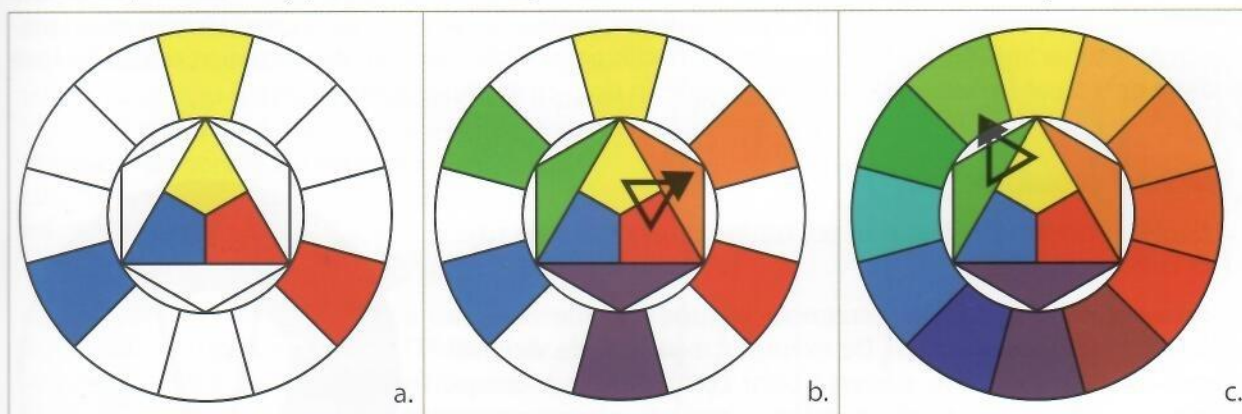

Figura 7.1. Cercul cromatic al lui Johannes Itten

- 3 culori primare (roșu, galben, albastru), care nu sunt create prin combinarea altor culori și au cel mai înalt grad de strălucire (fig. 7.1 a);

Tema 7 FOLOSIREA PROCEDEELOR COMPOZIȚIONALE

- 3 culori secundare (oranj, verde, violet), care se obțin din amestecul a două culori primare (fig. 7.1 b). De exemplu, prin combinarea culorii galben cu roșu se obține culoarea oranj.
- 6 culori terțiare (galben-oranj, roșu-oranj, galben-verde, albastru-verde, roșu-violet, albastru-violet), care se obțin din amestecul dintre o culoare primară și culoarea secundară alăturată (fig. 7.1 c). De exemplu, prin amestecarea culorilor albastru și violet va rezulta culoarea albastru-violet.

După efectul pe care îl produc, culorile pot fi *calde* sau *rece* (fig. 7.2).

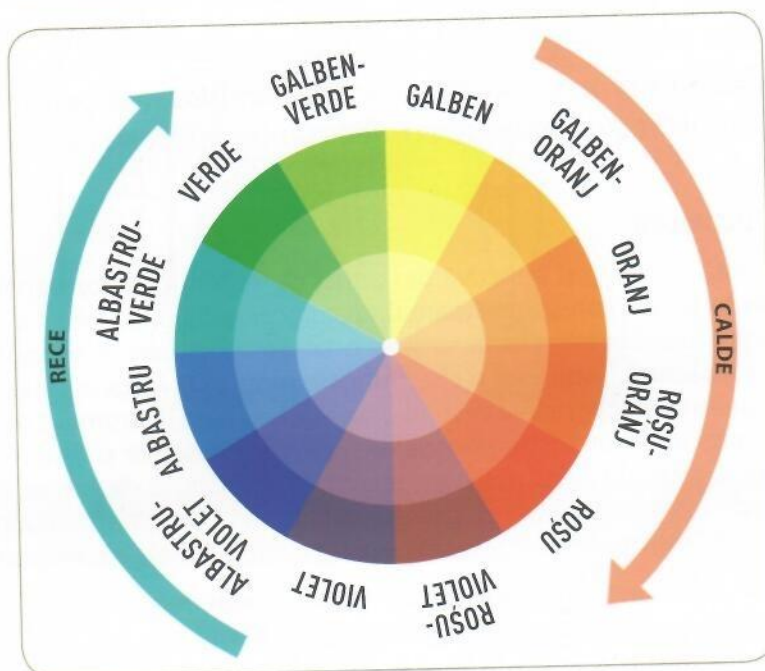

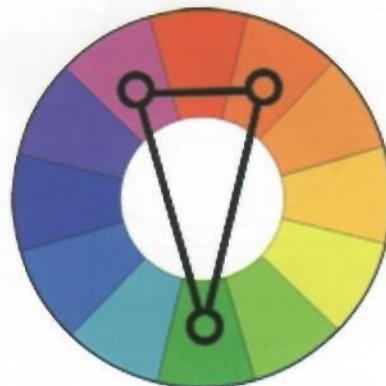
Figura 7.2. Culoarele reci și calde

Culoarele *calde* sunt: galben, galben-oranj, oranj, roșu-oranj, roșu și roșu-violet. Cele *rece* sunt: violet, albastru-violet, albastru, albastru-verde, verde și verde-galben. Albul și negrul sunt considerate nonculori, întrucât ele nu conțin pigmenți cromatici. Albul este, de fapt, absența totală de culoare, combinată cu un maximum de luminozitate, pe când negrul este format din amestecul tuturor culorilor cu un maximum de întunecime. Aceste două nuanțe pot fi adăugate oricărei combinații cromatice, unde albul are tendința de a scoate în evidență culorile asortate, în timp ce negrul le ia din stridență.

SCHEME CROMATICE

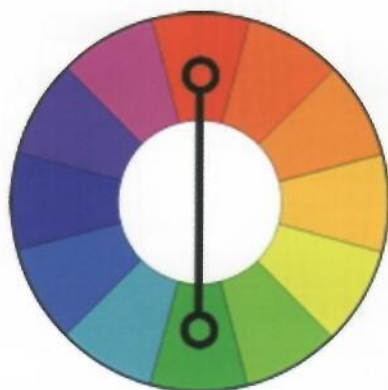
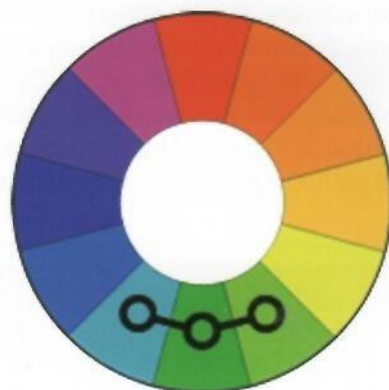
Conform cercului cromatic, se pot obține câteva tipuri de scheme de culori:

Schema de culori complementare include culorile care se află în părți opuse ale cercului. De exemplu, roșu și verde. Această schemă de culori permite alegerea unor combinații îndrăznețe, deoarece culorile se evidențiază reciproc, creând un contrast puternic. Totuși, folosirea culorilor complementare în exces creează un efect vizual deranjant ochiului. Se recomandă folosirea cu măsură a culorilor prin alegerea unei *culori de bază*, cu o prezență mai mare, și a unei *culori complementare*, care are rolul de a o scoate în

evidență. La fel, pentru a echilibra acest contrast puternic, se folosesc culorile acromatice (alb, negru) sau nuanțele de bej, crem, maro și gri deschis.

Schema de culori analog prevede utilizarea câtorva (3-4) culori vecine, care se află una lângă alta pe cerc. De exemplu, verde-galben, verde și verde-albastru. Această schemă ajută la crearea unei ținute armonioase și liniștitoare, pentru că trecerea de la o culoare la alta se face gradat. Se recomandă utilizarea proporționată a culorilor – o culoare care domină și două culori complementare cu o pondere mai mică.

Schema de culori complementar divizate este o variantă de combinare, în care baza triunghiului este folosită pentru a selecta două culori analog, iar vârful ascuțit selectează o culoare complementară celor două culori alese. Această combinație cromatică se bazează pe dominanță și contrast. Totuși, se formează un contrast mai puțin puternic decât în cazul culorilor complementare, pentru că cele două culori analog se armonizează reciproc.

Este indicat ca unei piese vestimentare, de exemplu o bluză, ce conține un imprimeu multicolor, să i se asorteze o fustă care are numai una dintre culorile acesteia, de obicei, cea dominantă. Nu este recomandat să se combine imprimeuri de forme diferite: o bluză în dungi multicolore nu va arăta estetic asortată la o fustă cu buline.

FOLOSIREA EFECTELOR VIZUALE

Un alt procedeu compozițional este utilizarea unui desen liniar, în care liniile au diverse înclinări, dimensiuni și locuri de aplicare, are efecte optice care pot avantaja silueta. Astfel, liniile diagonale, poziționate corect, pot crea impresia că o persoană pare mai înaltă, mai scundă, mai subțire sau mai plină, că are un aspect armonios. Figura 7.3 prezintă modul în care direcția liniilor diagonale determină mărimea și forma îmbrăcăminte. Modelul A pare mai înalt și mai subțire decât B, iar B pare mai înalt decât C. Astfel, cu cât mai lungi sunt drapajele diagonale ale materialelor, tăieturile și cusăturile diagonale, cu atât mai mare este efectul de subțiere și alungire.

Aplicând acest principiu de iluzie optică la croirea fustelor, de exemplu, va rezulta efectul dorit asupra aspectului siluetei. O fustă ușor evazată este mai grațioasă atât în poziție statică, cât și în mișcare. Fustele scurte și strâmte se ridică deasupra genunchilor, iar fustele prea lungi sunt incomode la purtare îndelungată.

Liniile diagonale pot alungi sau scurta silueta atât prin linia de croială, cât și prin textură

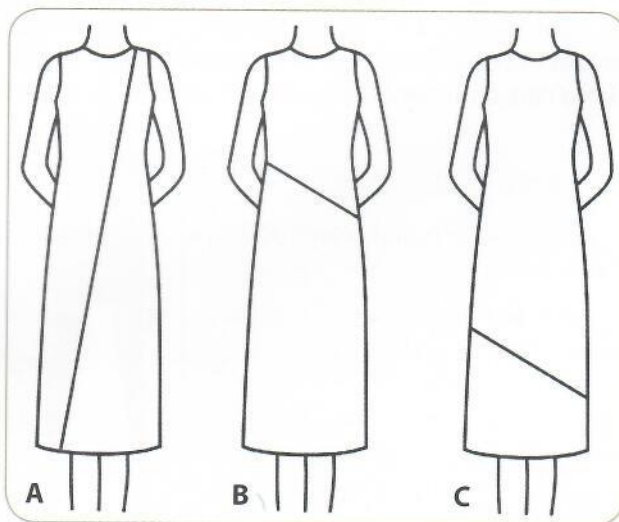

Figura 7.3. Utilizarea liniilor diagonale

sau culoare. Pentru siluetele mici se recomandă croieli cu tăieturi verticale, gulere ridicate, decolteuri mici, țesături sau tricoturi cu dungi verticale care dau impresia de alungire a siluetei (fig. 7.4 a, b). În schimb, silueta înaltă trebuie întreruptă prin linia de croială sau prin textură. Rochia cu talie bine marcată, costumul pantalon sau taiorul scurt sunt potrivite siluetelor înalte (fig. 7.4 c). Cu cât sunt mai groase liniile, cu atât persoana va părea mai mare în lățime; cu cât sunt mai subțiri liniile, cu atât efectul de subțiere și alungire va fi mai pronunțat (fig. 7.4 d-g).

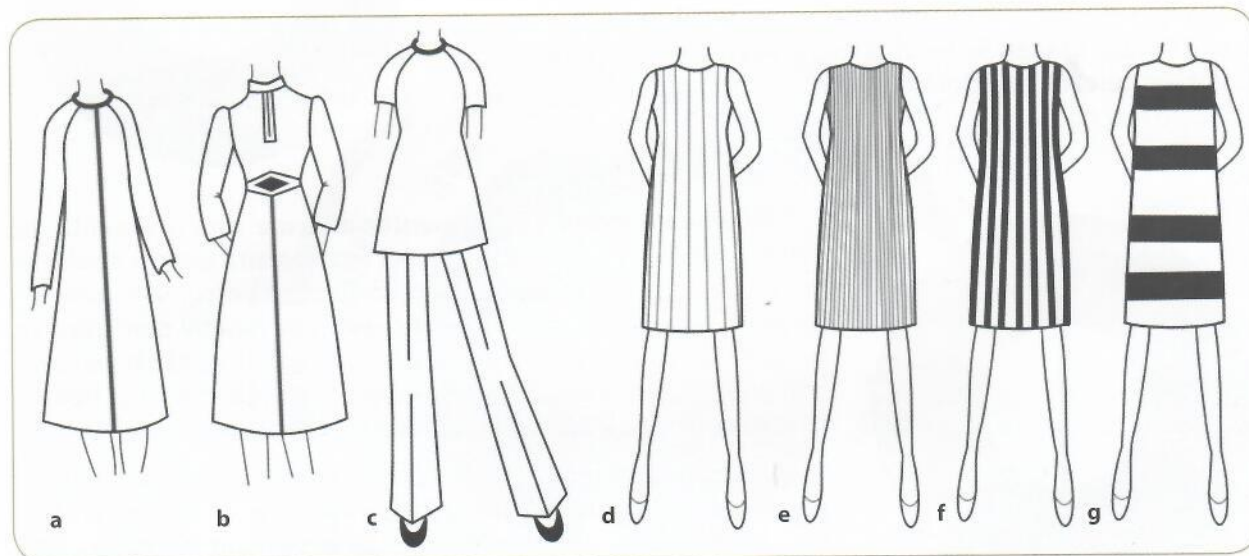

Figura 7.4. Efectul optic al liniilor pe suprafețele vestimentare

Un alt procedeu este crearea unui centru compozițional. **Centrul compozițional** reprezintă un element de bază al ținutei, care atrage imediat atenția. Centrul compozițional poate fi obținut cu ajutorul culorii (alegerea unor culori contrastante), a unei forme neobișnuite, a unui element decorativ etc. De exemplu, dacă se dorește amplasarea centrului compozițional în partea inferioară a ținutei, atunci partea superioară va fi concisă și simplă, iar fusta va fi garnisită cu volane mari sau broderii. Astfel, centrul compozițional devine un element care armonizează toate celelalte elemente ale ținutei.

Pentru a asigura o ținută elegantă și armonioasă, procesul de confecționare a vestimentației trebuie de luat în considerație particularitățile personale ale clientului (vârstă, culoarea pielii, ochilor și părului, forma corpului), tendințele modei, sezonul și gradul de confort.

TEST DE AUTOEVALUARE

I. În coloana **A** sunt enumerate un șir de termeni de specialitate, iar în coloana **B** definiții ale acestora. Asociați cifrele din coloana **A** cu literele corespunzătoare din coloana **B**.

A. Termeni de specialitate	B. Definiții
1. Combinație policromă	a. utilizează triunghiul pentru a selecta două culori analog, iar vârful ascuțit al triunghiului selectează o culoare complementară celor două culori alese.
2. Schema de culori complementare	b. prevede utilizarea câtorva (3-4) culori vecine care se află una lângă alta pe cerc cromatic.
3. Centrul compozițional	c. îmbină mai multe culori
4. Schema de culori complementar divizate	d. include culorile care se află în părți opuse ale cercului cromatic.
5. Schema de culori analog	e. reprezintă un element de bază a ținutei, care atrage imediat atenția.

II. Completați enunțurile.

- Hainele care conțin culori _____ creează o iluzie optică de mărire, iar cele de culori _____ creează impresia de înălțare și subțiere.
- După efectul pe care îl produc, culorile pot fi _____ sau _____.
- Albul și negrul sunt considerate _____, întrucât ele nu conțin _____ cromatici.
- Se recomandă folosirea cu măsură a culorilor prin alegerea unei culori _____, cu o prezență _____, și a unei culori _____, care are rolul de a o scoate în evidență.
- Centrul compozițional poate fi obținut cu ajutorul _____, a unei forme _____, a unui element _____, etc

III. Examinați atent imaginea de mai jos. Identificați combinațiile de culori ale modelelor.

Tema 7 FOLOSIREA PROCEDEELOR COMPOZIȚIONALE

IV. Examinați atent imaginile de mai jos. Determinați centrul compozițional al modelelor.

V. Realizați sarcinile de lucru propuse în Fișa de lucru 7 și în Fișa de lucru 8.

GLOSAR

Imprimeu – desen aplicat pe o țesătură; țesătură imprimată cu modele colorate.

Volan – fâșie de țesătură sau de dantelă încrêtită sau plisată, care se aplică ca garnitură pe diferite obiecte de îmbrăcăminte.

ȘTIAȚI CĂ...

Rangul social și profesia în Evul Mediu erau reprezentate de culoarea hainelor. Astfel, nobilimea purta roșu, țăranii purtau maro și gri, iar negustorii, bancherii și mica nobilime – verde. În Roma Antică, robele/hainele purpurii erau rezervate exclusiv împăraților și magistraților.